ABONNEMENTS

Indochine		Union postale	
Un an.....	8 $ 00	Un an.....	10 $ 00
Six mois...	5 00	Six mois..	6 00

Annonces Légales
0 $ 60 la ligne de 6 points sur justifications de 9 cicéros quelle que soit la page

Annonces Commerciales
Gré à gré

Đông-Pháp Thời-Báo

NĂM THỨ BA SỐ 870
Ngày thứ hai
7 Décembre 1925

Tổng-lý : NGUYỄN-KIM-ĐÍNH
Chủ-bút : NAM-RIKU

Le Courrier Indochinois
東法時報

MỘT TUẦN KHÍP BẢN 4 LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BÁO QUÁN
71, đường Mac-Mahon, 71
SAIGON
Dây thép nói (Téléphone)
Số 224

GIÁ BÁN

Đông-Pháp		Ngoại-Quốc	
Một năm...	8 $ 00	Một năm...	10 $ 00
Nửa năm...	5 00	Nửa năm...	6 00

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thơ để gởi
M. NGUYỄN-KIM-ĐÍNH

Báo có việc buôn bán hay là việc gì nên thương nghị trước

DEPOT LEGAL INDOCHINE
N° 4/30

Bàn về đạo-đức và luân-lý Đông Tây

Bài diễn thuyết của cụ Phan-châu-Trinh diễn tại nhà hội « Vi ét-Nam » đêm 19 tháng mười một năm 1925)
(Tiếp theo)

Xưa-nay ta học, chỉ đọc ngoài miệng mà thôi, ít khi chịu tách bạch cho phân minh từng nghĩa nên nhiều khi hiểu lầm. Như chữ đạo-đức và luân-lý ta thường cho là một nghĩa chớ không biết rằng đạo đức là đạo-đức, luân-lý là luân-lý. Đạo-đức gồm cả luân-lý mà luân-lý chỉ là một phần trong đạo-đức mà thôi. Đã gọi là người thì phải có nhân, nghĩa, lễ, trí, tín, cần, kiệm. Nhân là có lòng thương người, nghĩa là làm việc phải ; lễ là ăn ở cho có lễ-độ ; trí để làm việc cho đúng ; tín là nói với ai cũng giữ lời cho người ta tin mình, mới làm được việc ; cần là làm việc phải siêng-năng, kiệm là ăn ở dành-giụm trong lúc no để phòng lúc đói, lúc có để phòng lúc không v. v... Người có đạo đức tức là người đủ ở trọn đạo làm người vậy. Đạo-đức đã như thế thì không có mới có cũ, có đông có tây nào nữa, nghĩa là nhứt thiết đời nào người nào cũng phải giữ đạo-đức ấy mới là người trọn vẹn. Dầu các nhà bác-học xướng ra học thuyết nào khác nữa, dầu các chánh thể khác nhau, hoặc quân-chủ, hoặc dân-chủ, hoặc cộng-sản nữa, cũng không tài nào vượt qua khỏi chân-lý của đạo-đức, nghĩa là « đạo-đức thì không bao giờ thay-đổi được.

Luân-lý thì không thế ; luân-lý có thể thay đổi được luôn. Luân-lý tùy mỗi thời mà khác, tùy mỗi nơi mà khác ; thí dụ như nước ta về đời nhà Đinh lập được năm bà hoàng-hậu mà đến các đời sau như Lê, Lý, Trần, Lê, Tây-Sơn, Nguyễn, thì chỉ lập có một hoàng-hậu mà thôi ; như đời nhà Trần thì người trong họ được lấy nhau mà tục ấy đời sau lại cấm. Đời nhà Trần khi nào trong nước có giặc thì vua triệu những bậc phụ lão trong nước vào điện đồ bàn bạc, mà đến đời sau thì chỉ một lủ vua tôi làm chuyên chế với nhau thôi.

Lại thí dụ như xứ nầy hễ cha mẹ chết đem ăn thịt hoặc đốt đi, mới gọi là hiếu, mà xứ kia thì phải làm ma to có kèn trống linh đình, mới là phải đạo làm con. Xem những chứng cớ đó thì đủ biết rằng luân-lý có phải là một thứ thiên-niên bất-dịch đâu mà kỳ thiệt có thể tùy thời mà thay đổi vậy. Người ta có thể thay đổi được luân-lý mà không thể thay đổi được đạo-đức. Ấy luân-lý và đạo-đức khác nhau là thế, nói cho rõ hơn thì luân-lý như cái áo, tùy người lớn nhỏ mà thay đổi, nhưng cũng không mất hình cái áo đi, chỉ như đạo-đức thì như cơm, như nước, như đồ bổ dưỡng, cần cho mọi người, dầu muốn thay đổi cũng không thay đổi được, thay đổi thì là đạo-đức giả.

Tôi giải rõ nghĩa hai chữ luân-lý và đạo-đức khác xa như thế là cốt ý sẽ bàn về sự thay đổi luân-lý của nước ta và để phòng khi anh em đồng bào ta nghe đến câu « thay đổi luân-lý » khỏi lấy làm dựt mình. Trước khi tôi chưa giải rõ nghĩa hai chữ luân-lý đạo-đức, mà nếu tôi nói rằng : « ngày nay ta phải bỏ quân chủ lập dân chủ mới hợp thời » chắc cũng có lắm ông hiểu lầm hai chữ luân-lý là đạo đức đều ó lên mà la rằng : « bỏ quân chủ thì nền đạo đức cũ của nhà Nam ta cũng đổ nát theo còn gì » Nhưng bây giờ thì chắc rằng anh em cũng không đến nỗi hiểu lầm như thế nữa.

Vậy tôi xin *bàn qua hai chữ luân-lý Đông Tây.*

Luân-lý của Âu Tây có ba : một là gia-đình, hai là quốc-gia, ba là xã-hội. Luân-lý của Á-Đông có năm : vua-tôi, cha-con, anh-em, vợ-chồng, bậu-bạn.

Xem cái luân-lý của người Âu-Tây dạy cho con trẻ phải thờ cha kính mẹ, thương yêu bà con họ hàng, tưởng cũng còn hơn cái luân-lý của ta dạy bằng « Tam-tự-kinh và Tam-thiên-tự ». Luân-lý của họ cũng không khác gì mình, duy theo pháp-luật thì con trai con gái họ cứ đến 21 tuổi là tuổi trưởng thành, thì có thể lìa cha mẹ mà ra độc lập được, nghĩa là « đến tuổi có nghĩa vụ và trách-nhiệm đối với quốc-gia luân-lý thì tất nhiên phải nhẹ cái gánh trong gia-đình đi ». Người mình thấy luân-lý của người ta khác mình và có lẽ lại sơ-lược hơn thì cho là mọi rợ ; chớ có biết đâu khi xưa họ cũng như mình ; Song, từ khi cái tư-tưởng quốc-gia của họ đà tấn tới quá thì cái tư-tưởng gia-đình lần lần nhẹ bớt đi, ấy cũng là lẽ tấn-hóa tự-nhiên. Cũng như ngày nay cái phong-chào xã-hội bên Âu-châu mạnh quá, khiến cho lắm nhà triết-học đã nghĩ đến cách làm thế nào phá tan cái vòng gia-đình chật hẹp kia đi, cho mọi người trong nước, nghĩa là kẻ giàu người nghèo đều được giáo dục và sanh hoạt như nhau, không đến nỗi như ngày nay xa nhau một trời một vực. Phá cái thành « phân cách » chán ngang các hạng người như thế là cốt giữ gìn trật tự trong xã-hội và cho ai ai cũng được bình-đẳng như nhau.

Nói về luân-lý Au-châu. Luân-lý Au châu phát đạt từ hồi trung cổ nghĩa là từ thế kỷ thứ 16 nên quân chủ đang thạnh. Vua họ hồi ấy cũng như vua của ta, nghĩa là tự thánh tự thần lắm chuyên chế quá cho nên mới nảy ra nhiều nhà đại-triết-học thuyết minh vua là gì, nước là gì, nói ra có giới-hạn rất phân-minh, khiến cho ai nấy đều hiểu quốc gia có quan hệ mà nhẹ bớt gia-đình, quân chủ không chánh đáng mà trọng dân chủ. Thứ hai là từ đời đó các dân-tộc ở Au châu đều có tánh háo chiến cho nên thường lấy sự thắng trận làm vinh, thua trận làm nhục mà đánh nhau lung-tung. Vì tánh háo chiến đó, vì tánh tự-trọng cho nên dân các nước bên Au-châu về thời đó, đều có một nền quốc-gia luân lý rất bền chặt vững vàng.

Ấy quốc gia luân lý của họ mà thành là vì hai cớ đó.

(Còn nữa)

VĂN XUÔI

Biết thân đến bước lạc-lài

Đồng-hồ đã điểm một giờ, xung quanh hàng phố đều yên giấc ngủ ngoài đường chỉ còn mấy anh xe-kéo lừng-thừng bước đi từng bước một, và mấy tay cờ bạc đã về và đi và nói chuyện ăn-thua, thành phố Saigon bây giờ chỉ còn lập loè những ngọn đèn điện chen vào mấy dãy lầu cao phố rộng, mấy hàng cây cao rậm đứng lặng ngắt như tờ, ngoài ra không có vẻ gì là huyên-náo nữa. Bây giờ tại một gian lầu kia, có một cậu thiếu niên, nét mặt buồn rầu, ngồi dựa bên án sách, chống tay vào cằm mà nghĩ-ngợi, như có những nỗi ngổn ngang trăm mối bên lòng. Ờ hay, cái đêm nay là cái đêm gì, cha mẹ ở nhà có được mạnh giỏi không ? Cửa nhà có được yên ổn không ? Anh em bậu bạn những ai kia, có tưởng biết đến cái thân đất khách lạc lài nầy không nhỉ ? Hồi tưởng lại mấy năm về trước, còn trong cái thời kỳ cắp sách đi học, cơm cha áo mẹ, không phải lo nghĩ gì, từ khi đậu được bằng sơ-học, bước lên trường Sư-phạm, những tưởng như mảng đương mọc như trăng mới lên, còn nhiều hi-vọng về sau, cái thân thể của mình, cái công sanh thành của cha mẹ chắc cũng báo bổ được một vài. Ngờ đâu mới trong ba năm mà vì một việc riêng mà cái thân nầy đã phải đổ ra ngoài học-xá, tiền trình đương bước tới bỗng hoá dở dang, mà cái thân nầy đã thành ra cánh bèo mặt nước, kể từ khi bước chơn ra, cái thân liễu những từ nhà liễu đi, đến nay để thân vào xứ nầy ta lại cho mẹ là ai, anh em thân thích cả người nao đây, cái tình cảnh chiếc thân cô độc ở nơi đất khách quê người, càng nghĩ lại càng đau đớn, phần thì tứ bốn không có, lấy chi làm kế sanh nhai ; phần thì thời vận bất thông, sao cho toại lòng sở nguyện : khi tỉnh mộng lão tàng canh nghĩ mình mình lại thương mình xót xa. Cực-dĩ chi phải sắn thân vào cái phận sự nầy, để kiếm mỗi tháng mấy chục đồng cho qua cơn nguy cấp, trông thấy người lại tủi cho mình, nông nỗi ấy hỏi ai có biết ? Thôi thì cũng liều nhắm mắt đưa chơn, mà xem con tạo xây vần đến đâu ?

Mỗi ngày đi làm về, chỉ còn mấy quyển sách ấy là bạn với ta, chớ ngoài ra còn biết nói cùng ai nhỉ ? Thôi thì thôi ! Liệu giờ phát cờ tới đâu hay đó, cái cảnh ngộ ngày nay biết đâu không phải là bài học lịch duyệt của ta, mùi đời ta càng được nếm tình đời ta càng được trải, thì gan óc ta càng được cứng rắn mài ra.

Đành lòng chờ đó ít lâu
Còn nhiều hi-vọng về sau lo gì !

HIẾU-NGỌC : Nguyễn-chung-Chính.
Vendeur Rayon n° 6
Magasins Charner SAIGON.

Giúp nhà nông nhỏ nhỏ

Quan Thống-Đốc Nam-kỳ muốn giúp nhà nông nhỏ nhỏ và muốn quảng khai nghề trồng cây cao-su, nên có dạy 6 tỉnh ở miền hướng tây là Bà-rịa, Biên-hòa, Gia-định, Tây-ninh và Thủ-dầu-một mỗi tỉnh phải chọn 2.000 mẫu đất rồi phân ra từ khoảnh 50 mẫu giao giá mà bán. Ngài gởi tờ châu tri cho các quan Tham-biện mấy tỉnh ấy như vầy

Thơ của quan Thống-đốc Nam-kỳ gởi cho quan Tham-biện Chủ-tỉnh Bà-rịa, Biên-hoà, Gia-định, Tây-ninh và Thủ-dầu-một

Tôi xin nhắc lại các quan về sự cần ích phải lo giúp cho nhà nông nhỏ nhỏ. Tôi đã thấy rõ cái chương trình sắp đặt mà giúp mấy nhà nông nhỏ bây giờ cần phải thi hành luôn cho tới cuộc trồng cao-su nữa.

Thuở nay cuộc trồng cây cao-su mà lấy mủ thì tựa hồ như phần riêng của mấy hội hoặc của mấy nông nghiệp chủ có thế lực lớn có tiền bạc nhiều, vì mấy người ấy mới đi kiếm mà khai khẩn mấy sở đất lớn được. Vả lại trong xứ còn một hạng nông-gia khác đáng cho nhà nước điều dắc che chở lắm.

Ấy vậy, tôi đã định trong mỗi tỉnh ở miền hướng tây, phải để dành 2 000 mẫu đất, luôn một vạt, dặng cho nhà nông nhỏ nhỏ ai muốn trồng cây cao-su thì mua mà trồng. Để dành phải lựa đất tốt dễ khai phá, không xa Saigon cho lắm và ở gần quan lộ, dặng người mua đất ấy khỏi phải tốn tiền bạc thêm về sự mở đường đắp lộ vô sở vườn mình.

Các quan lựa chỗ xong rồi thì bẩm cho tôi biết, chừng tôi phê chuẩn rồi mới được thi hành.

Vạt đất để dành đó phải chia ra từ khoản, mỗi khoản 50 mẫu, chừng bán phải giao giá theo như thể thức định sau nầy :

Đất chia khoảnh xong rồi thì quan Thống-đốc bàn ngụ với Hội-nghị tư rồi lập nghị định mà dạy bán từ vạt. Cuộc giao giá sẽ cáo báo cho công chúng biết, làm theo cách cáo báo thường dùng xưa nay, và cáo báo cho đủ hai tháng rồi mới bán.

Đã buộc ngày rồi đấu giá xin mua phải trúng theo thể lệ định về sự đấu giá rồi, mà từ giao kèo lại còn buộc rằng người nào thuở nay chưa có mua hoặc khẩn một sở đất nào khác trước rồi mới được dự xin mua. Đã vậy người xin mua được phép xin mua 2 khoảnh mỗi khoảnh 50 mẫu mà thôi chớ không được mua nhiều hơn nữa.

Đất mua rồi trong hạng 5 năm sau đó không được bán lại cho người khác còn qua 5 năm rồi mà chủ mua có muốn bán thì phải khai khẩn cho hoàn thành theo thể lệ định trong nghị định ngày 31 octobre 1924 rồi mới được bán.

Đấu giá sẽ định tại Saigon, nơi dinh quan Hiệp-lý.

Người nào muốn đấu giá mua một khoảnh đất thì đến ngày và đến giờ định giao giá phải đem tới hoặc phải cho người thay mặt đem tới một tờ hứa mua khoảnh đất nào đó và chịu mua theo giá Nhà nước định.

Nếu không có ai tranh mua thì người ấy được mua tức thì. Còn như có nhiều người giành thì mấy người ấy đấu giá với nhau, ai chịu giá cao hơn hết thì được.

Dầu mua có ai tranh hay là không có ai tranh đồng vậy, người mua phải đóng bạc theo thể lệ định cũng như đấu giá mua đất quốc-gia thường đó vậy.

Tôi xin các quan phải lập tức gởi tờ mà tỏ cho tôi biết coi bây giờ nơi chừa vùng đất nào mà làm việc ấy, dặng có thể giao giá bán ít nửa một phần đất đó mà trồng cao-su nội năm 1926 cho kịp.

Ký tên : COGNACQ.

VỤ XỬ ÁN
ông Phan-bội-Châu

(Tiếp theo)

Chiều hôm 23 Novembre, Hội-đồng để hình lại nhóm từ ba giờ, mãi bốn 8 giờ tối mới tan, kết án ông khổ-sai chung thân, song còn để Hội-đồng bảo hộ xét lại một lần nữa.

Mới 2 giờ chiều, người coi đã chật nứt. Đúng 3 giờ, các quan ra ngồi, cũng như buổi sáng. Trước hết cho kêu người bị cáo là ông Phan lên rồi quan Chánh-tòa cất tiếng nói.

Đại-ý nói rằng : ông Phan từ lúc nhỏ học ở nhà, đã hâm mộ ông Phan-đình-Phùng là người đánh lại với Chánh-phủ bảo hộ, lúc người Pháp mới qua và muốn theo gương cũng làm như thế. Lúc lớn lên, năm 18, 19 tuổi đã muốn làm những sự phản đối, thì hương dậu Thủ-khoa, trong vùng Nghệ-an ai cũng biết tiếng. Bấy giờ mới chiêu tập các bạn đồng chí, cùng nhau vô Huế, có làm ra quyển « Lưu cầu huyết lệ thơ », gởi cho các trào thần và các người danh sĩ, cổ động lòng ái quốc của nhơn dân, song việc đó không có kết quả gì, mới ra Bắc-kỳ hiệp với Đề-Thám, định hành động việc nầy việc nọ. Song cũng bất đắc chí mới trở về Trung-kỳ, cùng với bạn đồng chí như Đặng-tử-Kính, Tăng-bạch-Hổ, Ấm-Hàm Sơn-Đầu v.v... tôn một người trong Hoàng-thất là Cường-Để làm đầu đảng, là muốn mượn cái thinh danh Hoàng-thất để thâu phục lòng dân. Xong rồi đi ra ngoại quốc để vận động và cầu viện, trước hết qua Tàu ở Châu-châu, ở Quảng-đông bàn với Tôn-thất-Thuyết và đến thăm Lưu-vĩnh-Phúc là tướng giặc cờ đen. Từ đây những người Việt-Nam trốn tránh ở nước ngoài đều hiệp bọn với ông Phan cả. Ông muốn gặp mặt Lương khải-Siêu, mới qua Hoành-tân ở Nhựt bổn. Hai người gặp nhau mới dụng bút đàm, Lương cũng khuyên ông nên phò một người cho danh vọng có thế lực ở trong nước đem qua Nhựt để làm chủ trương, và nên kết giao với các người Tàu, người Nhựt có thế lực giúp đở. Hồi đó ông Phan có viết quyển « Việt-Nam vong-quốc sử », Lương-khải-Siêu có làm bài tựa, cũng cùng hồi đó cho người về đón Cường-Để, và lập một hội kêu là hội « Duy-Tân », người Nam-kỳ vốn mộ tiếng Cường-Để, và nhờ ơn vua Gialong, mới giúp tiền giúp của cho hội nầy, để chiêu tập những thiếu niên trong nước ra ngoài học tập. Ông Phan lại có viết cuốn « Hải ngoại huyết thơ », và giao du với các tay cách mạng bên Tàu, và bực quan thân người Nhựt.

Năm 1909, Pháp Nhựt hòa ước kỳ xong, ông và các học sanh bị chánh phủ Nhựt-bổn trục xuất cảnh ngoại, cùng nhau trở về Quảng-đông, lập nên hội « Việt Nam quang phục », mục đích là đánh đuổi người Pháp ra khỏi nước lập thành một dân quốc Việt-Nam, Cường-Để làm Tổng-Thống, ông Phan làm Phó Tổng-Thống kiêm ngoại giao tổng trưởng, ông Nguyễn-thương-Hiền làm Tài chánh tổng trưởng, ông Đặng-hữu Bằng làm quân chánh Tổng-trưởng, ông Tán-tương Nguyễn-hữu-Thuật, ông Tôn-thất-Thuyết làm cố vấn. Hồi đó sai những đăng nhân về nước làm những việc bạo động, xúi dục dân Nam kỳ dân Trung-kỳ làm loạn, đầu độc ở trại binh tại Hanoi, liệng trái bom ở Hanoi, Thái-bình. Ông Phan lại có nhận 2 ngàn bạc của một người Tàu ở Hương-Cảng giúp cho để cấp cho học sanh du học, và lại có sang cầu viện với nước Xiêm-la. Lúc tùng tiền hội Quang-Phục có làm giấy bạc giả để lưu hành ở Tàu ở Xiêm và ở Đông-Pháp nữa.

Nói tóm lại, ông Phan là một người nhiệt tâm phú quí, thi hội hồng, lại nhơn lúc Nhựt Nga chiến tranh, Nga thua Nhựt được, tinh thần ái-quốc của Á-đông hình như tỉnh lại, mới ra tay lợ dụng, định cổ động nhơn dân, chống lại với chánh phủ, để lập một dân quốc. Bề ngoài thì nói ra đáng ái-quốc ái quốc lắm, song kỳ thiệt thì trong lòng chỉ hi vọng được làm Tổng-thống mà thôi. Tuy là tôn Cường-Để, song Cường-Để chỉ là cái khí cụ để ông lợi dụng. Ông vẫn biết Cường-Để là người tài trí tầm thường, theo ông là chỉ muốn làm vua nước Nam. Cứ xem như tấm hình chụp đội mũ miện mặc áo long bào, tôi đủ biết cái khí tượng đế vương của Cường-Để vậy. Tuy nhiên, ông cũng tôn làm đầu đảng, là cốt lợi-dụng Cường-Để dặng gạt người lấy của ở hai xứ Nam, Trung, rồi đem ra ngoại-quốc mà hành động việc nọ việc kia. Lúc bấy giờ vua Thành-Thái đang tại vị mà ông Phan muốn phá hoại Chánh-phủ bảo hộ, vận động cho Cường-Để làm vua, vậy chẳng những là đắc tội với Chánh phủ bảo hộ, mà lại đắc tội với nhà vua nữa.

Ông Phan-châu-Trinh cũng là phần chánh trị, song dùng cách hòa bình, chớ không kịch liệt như ông. Bao nhiêu sách viết ra truyền bá cái tư-tưởng cừu thù người Pháp, bao nhiêu lần chủ trương việc bạo động, đó là cái tang chứng rõ ràng, vì ông mà biết bao nhiêu người sa lạc vào đường tội lỗi, khi đem ra các tòa án, xét mỗi việc mỗi nơi, hỏi mỗi người mỗi lúc, thế mà chúng khẩu đồng từ đều nói là do ông chủ trương xui dục cả, vậy thì bao nhiêu công việc họ làm nên tội đều là tại ở ông cả. Những người ấy vì ông quyến-dỗ, vì ông sai khiến mà đến nỗi thế, thế mà ông lại chối, coi đó thì biết ông không có can đảm, không phải là người anh-hùng.

(Còn nữa)

Tự-do diễn-đàn

Trả lời bài « Lụy vì tình » đăng trong Đ. P. T. B. 27 Oct. 1925

Có người cho em coi một bài của M. Chánh-Tâm nào ở Sốctrăng đăng trong Đ. P. T. B. ngày 27 Octobre 1925 ; M. ấy chỉ trích em và 2 người bạn gái của em, lời lẽ quá đáng, em xin cô đôi lời biện luận lại. M. Chánh-Tâm than thở về phong-hóa nước nhà suy vi, thế là M. Chánh-Tâm làm người có đạo đức đấy !

M. Chánh-Tâm biết uống rượu tiêu thực (!) trong một cái nhà hàng, thế là M. Chánh-Tâm làm người phong-lưu đấy ! M. Chánh-Tâm biết vẻ hình dạng và sắc phục của chị em chúng tôi, thế là M. Chánh-Tâm biết quan sát đấy.

Nói tóm lại, M. Chánh-Tâm nầy (tên cũng hay lắm đó) có bụng biết thương, có miệng biết ăn và biết nói, có mắt biết trông, biết ngó. Điều mà em lấy làm tiếc cho M. Chánh-Tâm, em xin thiệt tình giải tỏ, M. Chánh-Tâm biết thương phong hóa suy tồi mà than, song than không phải lối, M. Chánh-Tâm biết uống rượu mà chưa từng tên rượu, M. Chánh-Tâm biết nói mà bạ đâu nói đó, quả không có lý lẽ gì, M. Chánh-Tâm có mắt biết trông, biết ngó, mà có khi mắt có hơi cận thị.

M. Chánh-Tâm đây tuy tên tốt mà bụng tà quá không xứng với tên chút nào hết.

Em chẳng muốn nhọc công bài bác từ lời trong bài của M. Chánh-Tâm, vì cả xứ Soctrang còn ai mà chẳng biết việc nầy, còn ai mà chẳng rõ chuyện kẻ tiểu nhơn đem lòng nhỏ mọn, xấu xa lường gạt nhi nữ, kẻ tiểu nhơn ấy nhờ vợ tần tảo thân cho mà có sở làm, có cơm ăn, có chút danh phận, kịp tới khi hoạn nạn, không cùng vợ chia lo, dành vội rỏ cương (Sở Khanh). Kẻ tiểu nhơn ấy nay lại mượn M. Chánh-Tâm nào đó nói xấu cho em, mong cho đậy sự nhục nhã của mình ; dầu người phương xa có không rõ chuyện mà lầm, chớ người xứ Soctrang

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74)
tặng cho Kho Sách Xưa của Quán Ven Đường.

và Cantho đà chán biết.

Em xin hỏi M. Chánh-Tâm một câu mà thôi :

M. Chánh Tâm đà dám viết bài ấy, vậy dám ký tên thiệt của mình và dám quả quyết rằng những sự thuật trong bài thời sự đó là quả có thiệt như thế chăng ?

Em là đờn bà song trả lời với M. Chánh-Tâm trên tờ báo, em dám ký tên thiệt của em:

MARGUERITE THỜI
Chủ Nhà hàng Tân-Lập.
(Sốctrăng).

Đông-Pháp Thời-sự

SAIGON

GIÁ BẠC

Kho nhà nước	14f. 80
Đông-pháp Ngân-hàng (Banque de l'Indochine)	14 80
Trung-hoa Công-nghệ Ngân-hàng Banque Industrielle de Chine)	14 80
Hongkong et Shanghai	14 80
Chartered Bank	14 83

GIÁ LÚA GẠO

Mỗi bao một trăm kilos chở đến tỉnh hiện và cái bao sẵn:

Lúa Vĩnh-long	6$10	tới	6$ 20
Lúa Gò-công	6 90	—	7 00
Lúa Bãi-xàu	6 80	—	6 90
Lúa Bảo-lộc	7 00	—	7 10
Lúa Cao-man (trắng)	6 65	—	75
Lúa Cao-man (đỏ)	5 90	—	6 00
Gạo Saigon	6 54	—	6 94

Giá giấy Quốc trái Đông-Pháp : 50$ 50

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

TÀU CHẠY VỀ

Chiếc ROUME ở Singapore sẽ đến Saigon ngày 2 Décembre.

Chiếc ENTRECASTEAUX ở Djibouti đã khởi chạy qua Saigon ngày 16 Novembre.

Chiếc AMBOISE ở Pháp-quốc sẽ đến Saigon ngày 3 Décembre.

Chiếc ANDRE-LEBON ở Nhựt-bổn và Trung-quốc sẽ đến Saigon ngày 11 Décembre

Chiếc CHANTILLY ở Pháp-quốc sẽ đến Saigon ngày 10 Décembre.

TÀU CHẠY ĐI

Chiếc CLAUDE CHAPPE sẽ chạy đi Annam và Tonkin ngày 3 Décembre.

Chiếc AZAY LE RIDEAU sẽ chạy đi Pháp-quốc ngày 4 Décembre.

Chiếc CHANTILLY sẽ chạy đi Annam và Tonkin ngày 13 Décembre.

Chiếc ROUME sẽ chạy đi Singapore tối ngày 5 Décembre.

Chiếc AMBOISE sẽ chạy đi Trung-quốc và Nhựt-bổn ngày 5 Décembre.

Saigon

Ai tin

Bổn-báo mới tiếp được tin chẳng lành cho hay rằng bà sương-phụ Nguyễn-văn-Kuộng ở đường Monceau số 52 (Saigon) mới từ trần hồi 8 giờ tối đêm 2 Décembre 1925 hưởng thọ được 77 tuổi.

Cuộc tống chung đã xong hôm ngày 6 Décembre hồi 8 giờ sớm mai

Trong dịp buồn rầu, Bổn-báo kính xin chia buồn cùng tang quyến và chúc cho linh hồn bà cụ siêu thăng nơi chốn Thiên-đàn vui hưởng muôn vàn cực lạc.

B. B.

Tin mừng

Tôi mới tiếp được hồng thiệp của bạn Lê-văn-Quảnh, Service des Mines Saigon cho hay rằng ngày 20 và 21 tháng mười tới đây sẽ định cuộc hôn-nhơn. Tình bậu bạn, tôi hay tin mừng mến ấy, nên tôi xin tặng đôi hàng mừng cho bạn từ đây có người tế gia nội trợ, duyên sắc cầm hảo hiệp, chồng hòa vợ thuận, sớm sanh nhánh đơn chồi quế.

Vương-nhựt-Tân.
Thủđuổi.

Tới hồi thời lai

Chuyện tên Nguyễn-văn-Phẩm dit Ngôi, cu li quét chợ ở Chợlớn trúng số độc đắc hôm trước Bổn-báo có thuật rõ đuôi đầu chắc chư tôn cũng còn nhớ.

Bữa 4 Décembre rồi đây tên Ngôi mản tô, trong khám bước ra đã có vợ con anh em chực rước theo thuở thường xưa nay. Mấy người ấy lại có thuê một cái xe hơi để rước chàng đem xuống phòng Thương-mãi, trình giấy số cho quan xét lại rồi lãnh một cái chèque một muôn, đem đến Ngân hàng mà lãnh bạc. Nó lãnh rốc số bạc, cho hội Phước-thiện 200$, chớ không chịu gởi cho nhà Băn rồi lãnh từ mớ mà xài theo như lời người ta khuyên nó vậy.

Lúc lãnh bạc coi bộ tên Ngôi cũng không lộ vẻ vui mừng, chắc là lúc nó ở trong khám bị rệp cắn quá tay, nên bây nay còn rêm mình chưa thiệt hết ! Nó không biết hy tên (dốt đặc) song có hai ông Tây thấy thằng coi bộ đề thương nên ký tên làm chứng giùm cho nó.

Có nhiều tay viết báo theo cật vấn nó nhiều khoản song chẳng biết nó giận ai mà chẳng muốn trả lời, có người biểu nó cho chụp hình đăng vô báo thì nó chịu.

Tên Ngôi nói nó sẽ mua ruộng đất, cất nhà cửa, song chưa ấn được, vì nó vốn là một tay cờ bạc.

Thôi, từ đây tên Ngôi đã hết cơn bĩ cực mà lại tới hồi thời lai rồi. Nhưng biết gìn giữ thì hưởng được lâu dài, còn vô ý vô tâm thì trong ít ngày cũng hết.

⁂

Bổn-báo lại mới hay tin trong kỳ xổ số Quốc-trái ngày 1er Décembre rồi đây M. Lê-trung-Cư (người Huế) Giáo-học tại trường Nguyễn-xích-Hồng trúng số độc-đắc 10 000$.

Bổn-báo xin chia vui cùng M. Cư và khen Tài-thần biết lựa người mà thưởng rất xứng đáng.

Thuduc

Tình là dây oan

Hôm rồi thừa lúc rảnh rang, thầy vầng trăng lo-lửng, lần máy lúc hiệp khi tan, luồng gió kim phong hiu hiu thổi ; kỷ-giả một mình lững thững dạo chơi cho giải trí, lần bước vô đến mạch « Xuân-Trường » dặng tìm cho mát mẻ. Tìm rồi kỷ giả lại ra cầu ngắm cảnh sanh tình, ngồn ngan trăm mối, chợt thấy một cô thiếu phụ độ ngoài đôi mươi, trâm biếng cài, dầu biếng gỡ, nét mặt ủ sầu, trông ra rất thảm đạm. Kỷ giả liền hỏi cho rõ nguồn cơn, câu chuyện ra sao mà người thiếu-phụ kia có dáng buồn rầu như vậy. Người ấy đáp rằng : « Quê tôi ở Anhòa, cha mẹ cho tôi xuất giá khi tôi còn 17 tuổi. Vợ chồng ăn ở với nhau ba bốn năm trời rất là tương đắc, trong ấm ngoài êm. Phút đâu đâi bằng nổi sóng, làm cho vợ chồng tôi phải chia uyên rẽ thúy, cha mẹ bên chồng tôi đều cởi bạc tìm tiên, trời trọc có hai vợ chồng, chồng tôi lại sanh tánh chơi bời cờ bạc, tôi đã nết lời can gián cũng chẳng dặng, chẳng bao lâu nhà cửa hết sạch vườn ruộng cũng tiêu. Chồng tôi thấy tình cảnh như thế lại càng thêm ngao ngán, dành tách vợ lìa con mà đi, đến nay cũng gần bấy tâm trăng rồi, mà tuyệt vô âm tín, không biết lưu lạc đâu mà tìm. Nay dặng tin một người lối xóm nói có gặp chồng tôi đang làm cặp rằng trong sở Caoutchouc của ông ,. Tôi nghĩ làm thân con gái « tại gia tòng phụ, xuất giá tùng phu, nên tôi giao con lại cho cha mẹ tôi gìn giữ, còn tôi phải trèo đèo, lội suối đến đây dặng dò tin tức. Người thiếu phụ ấy nói đến đây thì mạch sầu khôn gượng. Kỷ giả thấy vậy cũng động lòng vừa nói tiếp rằng : « Xin chị chớ có lệ thấm giọt sầu, hãy tỏ nết coi tôi có thể chi mà tìm giùm chồng chị dặng không ? » Người thiếu phụ đáp : « Thầy ôi ! tôi tưởng chồng tôi là một đấng râu mày biết thương nghĩa cũ, nhớ tình xưa, nào dè tôi vô đến nơi thấy chồng tôi đã có người cùng chung an hưởng, chia vui xẻ ngọt, sáng sớm đắp lạnh quạt nồng với nhau rồi. Ôi ! Bạc trắng, lòng đen tham mối lợi mà đoạn tình nghĩa cũ sơ giao, chẳng tưởng thì thôi lại còn buôn lời nhục mạ tôi. Càng nghĩ chồng bao nhiêu thì ruột tằm dồi đoạn thêm bấy rồi và tự thương lấy mình phận gái quê người... » Nói đến đây thì người thiếu-phụ ấy lệ tuôn lã chã rồi lại nói tiếp luôn rằng: « May mà gặp thầy đây tôi lấy làm có phước lắm mà trao lời thổ thảm của tôi vậy. Thầy ôi ! có lẽ tạo hóa đã gui tôi vào sổ đoạn trường chăng ? Vậy xin thầy dề tôi mượn lượng sông triều đây, dặng dứt cho rồi cái mạng bạc nầy ».

Nói vừa rồi kỷ giả lại khuyên rằng : « Chị ôi ! người đời chẳng qua là nô lệ của ông cao xanh kia sắp bày, rồi mỗi người trên vô trụ nầy ai cũng lãnh lấy 1 vai tuồng bi ai thảm khổ ? Lấy đấy mà suy cho tường xét cho cạn thì cái kiếp người chẳng qua : « Sanh ra dặng trả đến nợ thế đô mà thôi ! » chẳng khác một tấn tuồng diễn trên sân khấu. Chị ôi ! người mà không thọn cùng non sông, hổ cùng cây cỏ, là kẻ biết làm vai tuồng mình ra xứng đáng ; không làm cho kẻ khác trông vào mà khi dể, không làm vào chốn ô-uế, không sa vào đường nếu-rấu cướp của giết người, làm đến sang quí, phụ rẩy bên quê, cha mẹ không hoài, tao khang chẳng đoái. Ấy những kẻ như thế chỉ cho là loại côn trùng, chỉ biết sống lo cho ấm thân no cật, mặc kẻ rên xiết, trối ai than van thì con người ấy ai cầu mà chỉ ? còn ai đà sa chơn vào cõi trần rồi, thì đều do theo lẽ huyền-bí của ông tạo hóa kia đã sắp bày dặt dề ra như vậy. Dẫu ai có than khóc, u sầu cách mấy đi nữa thì là chác thêm sự nhọc cho mình, chớ cái thời vận bi ai chưa hết thì thế nào bước khỏi thành sầu bể thảm được, bĩ cực thới lai ràng ràng chẳng sai. Thiện ác hữu báo, lưới trời tuy thưa, mắt trời không có, nhưng chẳng ly chạy chỗ nào, mặc ai đem dạ bất minh, phủ đều phi nghĩa. Cứ giữ lấy mình ở sao đừng phải thác-oán là tốt hơn. Chi bằng ở lị trở về nương nâu phụng dưỡng mẹ già, sớm sóc trẻ em thì có ngày « hữu duyên thiên lý năng tương-ngộ ».

Người thiếu-phụ nghe kỷ-giả phân mấy lời lẽ lấy làm cảm-ngộ. Câu chuyện vừa rồi ; may đâu có cái xe chạy đến, kỷ-giả mới biểu tên đánh xe dừng ngựa và đưa tiền lộ phí mà đưa cô thiếu-phụ nầy về kẻo giá sầu trẻ nhớ.

Khi về nhà kỷ-giả thầm tưởng không biết anh chồng kia nay đã chung gối oan ương rồi, chẳng biết có thấu đến cái nông-nỗi cho ai trong khoản vắng bặt tin hồng, phòng không gối chiếc cả đôi đông đó không ?

TRƯƠNG-THÀNH-XÍCH

Longxuyên

Giấy hội tề !

Nói như thế có ai hiểu được ? Giấy gì mà gọi giấy Hội-tề ? Tôi xin chư tôn chịu khó nghe hết đầu đuôi mới nhớ rồi chiêm nghiệm hay là ăn trầu gầm mà chơi cũng thú lắm.

Tôi là đứa ham coi hát, bất cần thứ hát gì, trừ ra cô hát đưa em thì tôi không thích. Vậy mà còn thua ông thần làng tôi, là ông thần làng M. P. (Longxuyên) kia nữa. Bởi vậy hễ gánh hát nào đến tại chợ cũng mướn cái đình, dài ba dồng một đêm, làm chỗ vỗ-ca, dơ đây không màng, ô uế chẳng nại, miễng là ông Thần và đám con trai ông thần được coi hát thì dủ.

Trong đám con trai ông đây có một người tuy chẳng phải : Râu hùm hàm én mày ngài, nhưng cũng vai nâm tất rộng, thân mười thước cao ! Thật là : Đường đường một đứng anh hào,.....

Khi bầu gánh mướn được cái đình rồi, ông có một lời giao thêm là phải đưa cho ông một chục cái giấy hạng nhứt, thứ giấy ấy mới khai sanh cho nó là « giấy hội tề ! » Tuy là tốt tên như thế nhưng xấu tiếng lắm, là vì ông bỏ túi đem về chẳng chia cho anh em lớn nhỏ trong nhà, lại đem đi phát cho mấy ý mấy chế mới ngộ !

Tội nghiệp cho em út ông, muốn coi hát mà không được coi, muốn phần bì còn « Kẹ ăn thịt. Chẳng những là hát đình ông làm như vậy mà thôi, dẫu cho hát tại chợ, hát trong nhà lồng, ông cũng bắt nạp cho ông 4 cái giấy hạng nhứt.

Chi vậy? Đặng chia cho pha-mi ông 2 cái, và pha-mi số Hai 2 cái chớ chi. Nghĩ mà buồn cười, quyền thế như ông, giàu sang như ông, tiếng tăm như ông, mà đi làm chi chuyện đê-tiện như vậy ? Chớ chi tôi là Thổ địa tôi xin bồi thở ông Tiền-hoàng, hồi con trai ông cho ông coi hát hoài, mà ông có gực đêm nào không hử.

Để rành tôi sẽ thuật chuyện « Bộ cả ra hột xoàn bí mật » cho chư tôn nghe chơi, cho biết trong bực thượng lưu cũng có người lợ Đạo !

Lôi-Lão-Hồ

Omôn

Câu chuyện bẻ ngọn phù dung

Số báo Đông Pháp ra ngày 23 Novembre 1925 mục thời sự tựa đề « bẻ ngọn phù dung » thuật chuyện vụ lính biển làng Thới an xét giấy xuống người con gái, làm ngan bắt người qua ghe, tôi coi bài ấy lấy làm buồn thay cho người Thông tín nghe lóng mà chẳng nhằm, nên tôi chẳng nệ thấp hèn xin đính chánh câu chuyện « bẻ ngọn phù dung » dưới đây cho qui độc giả tường câu chuyện ấy. Số là đêm 16 17 Novembre 1925 Poste-Ômôn làng Thới An, Chef Poste là M. Cai Phụng mới cắt phiên cho mấy cậu lính đi biển sông Bassac, trong khi cắt phiên đi biển đó là lính Tánh với lính Xinh, 2 cậu ta mới cặp súng xuống ghe đi biển mà chẳng rõ 2 cậu lính nầy có đi biển chăn cũng không rõ được. Trong lúc 12 giờ khuya thấy ghe biển 2 cậu lính ta đậu tại cầu tàu chợ vàm Ômôn.

Nhằm lúc nước ròng ghe xuống trong kinh cắm thả ra theo con nước ròng, 2 cậu ta coi có ý buồn, nên gặp ghe xuống chi cũng kêu tra xét, xảy đâu gặp 1 chiếc xuồng bó nhỏ, cậu lính Xinh ta mới kêu xuống ghé thì xuồng ấy ghé lại là người con gái tạc chừng 16-17 tuổi tướng quê mùa đi một mình, cậu lính Xinh xét trong xuồng thấy dư một dầm, chớ không có đồ đạc chi. Cậu lính Xinh ta mới làm oai đa, hỏi sao xuống đi một mình mà 2 dầm ắc xuống chở kẻ gian mà xuống lại không khảo số xích quyện, thiệt là gian mà. Cô nhỏ bên xuồng mới bẩm tôi đi thăm bà con trong kinh ở cấy mướn ăn nay về thăm cha mẹ tôi bên Sadec, tôi đi với hai người em bà con của tôi, đi 1 xuồng ở sau, xuồng tôi nhọ nên đi trước, còn cây dầm dư là của 2 em tôi gởi, cậu lính Xinh ta nói đừng nhiều chuyện, mới bắt qua ghe dốc culi biểu chèo về nhà hội tra xét, 2 tên culi vưng lịnh chèo tức tốc đến bến nhà Hội. Song hai cậu lính ta biểu dừng ghé, chèo tuốc ra vàm Ômôn chỗ vắng vẻ đậu lại nghỉ, cậu lính Xinh ta biểu culi ngủ đi, lại kéo cô nhỏ ấy vô muôi đóng rèm mui lại, cô nhỏ ấy thấy vậy hoảng hốt la lên, hai cậu dòi bắn và hăm dọa om sòm.

Một hồi có xuồng 2 người đờn bà hay tin nên bơi riếc theo gặp năn-nỉ. 2 cậu lính ta hăm dọa mắng chửi đòi bắt, 2 người sợ bơi đi một nước, 2 cậu lính ta bỏ dào hai mậu thỏa tình rồi mới dốc culi chèo đi, lúc ấy trời cũng hửng sáng, 2 cậu lính ta sợ mới thả cô nọ qua xuồng, chẳng biết cô nhỏ ấy có về xứ sở đặng chăng, vì 2 cậu ta thấy đào nơi mà hái cho đầy túi. Nên vụ nầy có thấu đến tai quan Chủ-quận ngài còn đương dòi hỏi. Tôi ước ao sao quan Chủ-quận Ômôn minh oan cho kẻ dân nghèo nhờ, cái xin quan Chủ-quận răn 2 cậu lính vô lương tâm làm gương ngày sau cho tôi dân nhờ.

L. Q. D.

Camau

Cái nạn nhà nông !

Năm nay trời hạn sớm quá, dân nhà nông đang rầu-lo hết sức, nước đồng nay đã cạn rồi, cỏ chỉ lúa phát đó, còn gió thổi ngày đêm quá to, nước biển tràn vào, lúa đất rẫy sẽ hư hấp phần nửa ! Tai trời ách nước biết sao mà ngăn-ngừa ! Ôi năm nay sao mà tai nạn lắm vậy hỡi ông trời ? Nơi tỉnh Biênhòa lụt mới vừa rồi, ông thấy chớ, ông không thương dân nhà Nam sao ? Nay ông lại bại lúa lục tỉnh nhiều chỗ hư hấp hết, thì năm tới dỡ kịp cho dân ta biết bao, dân ta biết xoay qua nghề gì mà sanh nhai ? Ước mông Nhà-nước phái người đi các tỉnh các quận xem-xét cho rõ ràng, dặng có giảm bớt thuế điền cho dân nhờ, thì ân ấy sánh tày trời biển.

AI-VIỆT

Soctrang

Dị - đoan

Có một tên chà Châu giang dâu mới tới chừng 2 tháng nay, nó xưng nó là thầy thuốc ngải-nghệ và đuổi ma ra khỏi người ta, và nó chẩy làm mưa gió dậng, bùa mà nó cho dân jang đeo thì nó nói rằng đeo bùa nầy vô mình thì súng bắn không chết, dao chém chẳng đứt. nên chi đã có nhiều tay du-đảng nghe theo lời nó, và có một ít thầy giáo tầm giống như là giáo D. dạy tại trường cũng tới mà họa ngải nghệ với nó, thầy giáo là như một cái đèn đặt nơi cao cho học trò, mà còn như vậy, thì còn ngồi mà dạy dỗ ai nữa, còn ngải của nó cho mấy người con gái, thì làm cho mấy chị lại tin lắm, là nó mà đeo cái ngải thương nầy thì mình muốn mở miệng ra mà mượn ai mấy ngàn cũng dặng, nên chi nó mới ở Soctrang nầy chừng 2 tháng mà đã gạt nhiều tay quê mùa mà lấy tiền người ta chẳng biết là bao nhiêu, khi trước có một tên chà đã tới Longxuyên giả chước đi cho thuốc, nó vô nhà thị-Lang rồi nó bỏ thuốc vô đồ ăn, làm cho nội nhà thị-Lang ra mũ mang chẳng, biết sự gì hết rồi nó đoạt hết tài vật trong nhà mà trốn mất, may sau nhờ sở tuần cảnh nên chi đã bắt nó dẫng tại vàm cống, còn tên chà nầy nó dùng nhiều chị dàn bà điểm dàng dặng giúp sức cho nó cho dễ gạt mấy người dân bà Annam. Năm nay tỉnh Bạcliêu và Soc. trăng đã bị trời hạn không mưa, lúa chắc là mười phần không dặng 3, mà còn bị cái quân giả-man nầy nó tới mà làm hại cho dân mang nghèo thêm nữa, tôi xin chỉ rõ hình tích của tên chà nầy cao dồng bang khỏi lắm, tên chà nầy rỗ mặt, bận đồ vải trắng, theo kiểu người Annam, nó muốn phố tại rạp hát mới của thầy ký Binh mà ở, xin phải coi chừng kẻo mà mang hại.

Võ-công-Ân. Sốctrăng

Yết thị đấu giá

Avis d'Adjudication

Lieu, date et heure de l'adjudication : Bureau de l'Ingénieur en Chef des Travaux Publics à Saigon, le Jeudi 17 Décembre 1925 à 10 heures.

Objet : Travaux d'entretien et de grosses réparations à exécuter pendant l'année 1926, aux batiments des services locaux à Saigon à ceux de l'assistance médicale à Cholon et Choquan, du service vétérinaire à Tân-son-Nhut (Giadinh) et l'Internat de Phu-Lâm (Cholon) (Budget Local).

Impertance approximative : 35.000 $ 00
Cautionnement définitif : 11.600 f 00
Bureau où le cahier des charges peut être consulté : Bureau du Service des Bâtiments Civils.

Tiếng gọi dàn ! !

Là quyển sách có giá-trị nên mua

Hãy gởi thơ cho M. Trần-huy-Liệu, Đông-Pháp Thời-Báo.

Nam-kỳ Khuyến-học hội

Một bổn tập chí vô hạng (Bulletin non périodique) của hội Nam kỳ Khuyến học đang gởi in tại nhà in ông J. Viết chẳng bao lâu sẽ xuất bản.

Trong đó có nhiều bài hữu ích cho học trò và cũng hữu ích cho người lớn :

Sử ký nước Pháp.
Sự tích Hậu quân Võ Tánh.
Bài Khoa học v, v.

Người nào có cần dùng hãy gởi thơ cho phó Hội trưởng Nam-kỳ khuyến học là M. Trần-quang-Nghiêm số nhà 200 đường d'Espagne Saigon.

Muốn bán

Một cái xe-hơi hiệu *Delahaye* 10 ngựa kiểu xe kiến (Limousine) số xe gần tới số 4 ngàn, có đồ phụ tùng đủ, áo nệm mới tinh hảo, chạy 100 kí-lô mết hao 12 litres săn.

Xin do nơi Bổn-quán.

Có cần dùng

Có cần dùng một vị Thông-ngôn Trạng-sư thông thạo luật-lệ về việc thưa kiện (procédure) và phải biết đánh máy.

Ai muốn xin vô làm cứ gởi thơ hay là đến tại phòng-văn của quan Trạng-sư Léon *Lambert*, 9 rue Guynemer, Saigon mà thương nghị.

Dịp may ít có

Bán phân nửa giá tiền

Một cái xe-hơi 5 chỗ ngồi, chỗ cầm bánh ở trong hiệu, Lorraine-Diétrich, 15 mã-lực, thùng và mui còn tốt lắm, ít hay đi, vì dư dùng nên bán bớt.

Xin do nơi nhà số 52 đường Testard Saigon mà thương nghị.

Gái trã thù cha

Tiểu-thuyết mới, của M. Nguyễn-chánh Sắt kí thuật, sự tích hay lắm.

Giá mỗi cuốn là 0$ 40

Cuốn nhứt mới ra, cuốn ba gần xuất bản.

Ai muốn mua sỉ xin gởi thơ cho « Đông-Pháp Thời-Báo » Saigon mà thương nghị.

Hoặc gởi cho M. J. Viết Imprimeur Saigon.

Hay là gởi thơ cho Madame Nguyễn thị Truyện, 103 rue d'Espagne Saigon cũng được. Ba chỗ ấy có trữ nhiều.

Mấy ga xe lửa nhỏ có bán lẻ.

Rọi hình cho trẻ nhỏ xem

Tại Guignol, ở góc đường Blancsubé và Maro-Pourpe

CHƯƠNG TRÌNH

Ngày 6 và 10 Décembre 1925

1· Eclair Journal n° 13 (1925).
2· Un haut fourneau.
3· Zizi Alpiniste.
4· Pour sauver son père. (1ère p.)
5· Les derniers jours de Pompéti (1ère p.)
6,7· Les bienfaits du procès (2ère p.)

H. DELPEYRAT

Khi trước là Hãng E. POURTOU.
Số nhà 83 bis, 35, 37, 39
đường Amiral Dupré Saigon
RƯỢU CHÁC, RƯỢU MẠNH
RƯỢU KHAI VỊ, RƯỢU TIÊU-BO

KHƯU TUYÊN

Tiệm làm đồ bằng mây, sửa vợt đánh trái lăng và cho mướn ghế mây

Đường Bd Bonnard N° 7, SAIGON

Bấy lâu nay tôi ở Hương-cảng làm nghề kéo mây, đã được nhiều người khen khéo, từ khi qua bên Nam nầy cũng làm việc cho các tiệm. Ngày nay tôi hùn hiệp với các bạn đồng-chí, mở nên một tiệm mới tại đường Boulevard Bonnard, số 7 đề hiệu là Quản-gia-Hưng có rước cả mấy tay thợ khéo tại Hương-cảng qua làm, chế tạo ra các thứ đồ mây dùng trong nhà, cùng giường mây ghế mây đủ thứ, thiệt là xinh đẹp và bền chắc một cách lạ thường, đồ đã tốt giá lại rẻ, các ngài có lòng tưởng đến xin dời gót ngọc đến thương nghị chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm.

HÔTEL D'ANNAM

Nam-Việt khách-Lâu

N° 72 à 80 Boulevard Charner et Annexe N° 9 à 15, Rue Carabelli

Saigon

Phòng ngủ ở dưới đất cùng trên lầu, rộng mát, sạch sẽ lắm, rất cận tiện cho qui khách có việc đi Saigon cùng đi chơi.

HUỲNH-HUÊ-KÝ
chủ nhơn

Sắp xuất bản

Đầu tháng Décembre sẽ xuất bản tiểu thuyết *« Cay đắng mùi đời »* của Hồ Biểu-Chánh soạn.

Bộ tiểu thuyết nầy phân ra làm hai cuốn (nhứt và nhì) mỗi cuốn dày trên *70 trương*, giá bán 0 $ 50.

Vậy muốn biết *« Mùi đời cay đắng »* xin nên mua *« Cay đắng mùi đời »*

Tiệm đèn xanh

Ai còn lạ gì mà không biết tiệm đèn xanh, tại chợ mới Saigon, dãy của bán vải là tiệm Chiêu Nam Viện ! Tiệm nầy bán thiệt rẻ không đâu sánh bằng. Ấy là nói chuyện bán lẻ, chỉ như bán sỉ thì lại có huê-hồng rất cao. Bởi vậy mới dám đại thỉnh rằng :

Cùng một giá thì hàng của CHIÊU-NAM-VIỆN tốt hơn ; cùng một thứ thì giá của CHIÊU NAM VIỆN rẻ hơn.

Kể nhớn ít mớ hàng chớ không thể biên ra đây hết được :

Mấy hát từ 23 $, 32$, 43$, 52$; đĩa hát cải lương, đĩa hát bội, đĩa Quảng-đông, đĩa hát Thổ (Caomên). áo, mưa cao su 10$, 12$, 16$, bằng gabardine 14 $, 23$, khăn choàn bằng laine, 2$80, bằng tơ 5$50 ; khăn đóng bằng nhiều bombay 2$ 50, 3$ 00 ; nón nỉ bìa lớn 3$80, 4$ 50, 6$ 00 ; bìa nhỏ : 3$, 4$, 5$50, đồng hồ đồ kiền như kiền nhà thờ : 44$, 50$, 52$, 55$, 58$, 60$, 70$; đồng hồ reo hiệu tây : 2$ 50 ; hiệu Huê-kỳ đánh thức 15 hiệp hay một hiệp ; 7 thứ thường 3$40, thứ coi ban đêm được 4$90, đồng hồ bỏ túi bằng vàng Huê-kỳ, bảo lãnh 5 năm 7$, bằng loại kim trắng chạy 8 ngày bảo lãnh 8 năm : 8 $, đồng hồ đeo tay bằng vàng Huê-kỳ hiệu CAR 8$, 10$; bằng loại kim trắng : 10 $; đèn rọi (bỏ túi) có pile sáng : 1$80, 2$20, 2$50, pile riêng 0$40 một cái ; chỉ may máy hiệu dầu ngựa (không bán lẻ) 2$ một lố, v. v. còn hàng lụa thì tùy theo giá chợ. Thơ và mandat thì đề cho.

PHAM-VĂN-NGỌC
Directeur de la Maison CHIÊU NAM VIỆN,
56, rue Viénot, Saigon.
Téléphone n° 565.

MỚI KHAI TIỆM

Annam bán ròng hàng

Bombay thượng hạng

Tiệm M. François Sự, bán hột xoàn 76 Rue Vannier lối giữa dãy phố Chà-và bán vải chợ cũ Saigon. Nay chỉnh đốn lại rất huê lệ, bán hàng Bombay ròng *Thứ nhứt hạng* hàng lạ mắt, quyết tranh giải nhứt ở chợ-cũ.

Còn nói gì hột xoàn lối đầu tháng Novembre nầy thì tàu lại sẽ có đủ thứ hột cật kỹ tốt.

Bổn hiệu đã dọp hết đồ xấu ; quyết bán đồ *thượng hạng*, chuyên môn *hột xoàn* và *hàng bombay*, nên xin mời qui ông quí bà nghĩ tình đến viếng một phen tôi sẽ hết lòng hoan nghênh.

FRANÇOIS SỰ
Chủ tiệm hột xoàn và hàng Bombay
76, Rue Vannier
CHỢ-CŨ SAIGON

Quãng cáo đồng bang

Kính cáo cùng đồng bang dặng rõ : Lục-Tỉnh-Khách-Lâu bấy lâu nay của M. Trần-quang-Nghiêm nay đã sang cho tôi là M. Nguyễn-minh-Ngọc dit Chín-Tửng, từ tháng Août cho đến nay tôi tu bổ sửa sang lại cho tinh khiết việc trong phòng đâu đó đã hoàn toàn. Còn trong phòng bồi đầu đề sai khiến cho vừa lòng quí khách.

Còn ban ngày thì có chasseur gát, ban đêm lại có hạch gardien gát.

Ấy vậy việc trong phòng đâu đó tôi đã sắp dặt yên rồi, còn như qui ông quí thầy đi có xe hơi, muốn để tại phòng thì cũng có chỗ để, còn như muốn thong thả nửa tôi có Garage riêng một cái xe một căn, chìa khóa mình cất, khỏi lo trầy trụa chi cái xe, vì là cái Garage của tôi lớn lắm.

Vậy ngày nay tôi đã sửa sang trong ngoài cho vừa ý qui khách, nay tôi kính thỉnh qui ông cùng qui thầy sắn dịp đi Saigon ghé lại phòng tôi mà nghỉ một lần coi có y như mấy lời tôi nói trên đây không.

Vậy tôi lấy làm thâm cảm trong lục-châu có lòng giúp cho đồng bang dặng mau tấn bộ tôi lấy làm đội ơn vô cùng.

Chủ nhơn kính thỉnh
LỤC-TỈNH KHÁCH-LẦU
202 d'Espagne Saigon

Khắc con dấu bằng đồng, bà đồng và bản cẩm thạch
Gravure sur métaux et marbre

Trần-tam-Chí

Graveur en tous genres
37 rue Catinat 37 Saigon

Tôi mới dựng nên một nhà ngủ rất phải cách vì là trước khi cất nhà đã có vẽ họa đồ dặng làm phòng ngủ, nên phòng vi mỗi cửng mỗi phòng rộng lớn tinh khiết theo cách vệ anh: giường mùng, ra, nệm, gối, bàn ghế mới tinh hảo, chỗ rửa mặt, phòng tắm, phòng tiểu đều có máy nước chạy.

n Kính mời qui ông qui bà có dịp đến Saigon xin ghé lại TÂN-HÒA-KHÁCH-LẦU tại đường Boulevard Bonnard số 88-90 ngan gare xe điện khi chợ mới Saigon mà nghỉ thử một thì rõ lời tôi bố cáo đây chẳng sai.

Chủ Tân-hoà kính thỉnh LÊ-VAN-LỘC

CUỘC KỶ NIỆM NGÀY KHAI TRƯƠNG

ĐẠI THƯƠNG CUỘC CHARNER

(Từ ngày 26 tới 30 Novembre)

BÁN RAO HÀNG CÁC MÓN

GIÁ ĐỊNH THẬT RẺ

Vải schirting trắng thật chắc, thứ tốt nhứt, bề khổ 8 tấc, mỗi cây 18 thước (bán nội trong 4 bữa) giá . . . . 82 quan.

Hộp dựng dầu thơm, giấy cứng có vẽ hình khéo, dựng 2 ve dầu thơm và 1 hộp phấn hiệu « DELIEUVIN » giá 12 quan và 10 quan 50.

Hộp sơn láng dựng 2 ve dầu thơm, 1 hộp phấn, 1 cục xà-bong, giá 20 quan và 18 quan 50.

Hộp sơn láng dựng 2 ve dầu thơm, 1 ve nước thơm, 1 hộp phấn, 1 cục xà-bong giá 35 quan và 29 quan 50.

Nước thơm nấu bằng bông « DELIEUVIN » mỗi lít giá 37 quan.

Xà bong hiệu « LE LYCEEN » dựng trong hộp aluminium. Mỗi hộp 6 cục giá 7 quan 50.

Xà-bong để rửa mặt hiệu « ODANIL », mỗi hộp 3 cục giá 6 quan 90.

Xà-bong để rửa mặt hiệu « ODANIL », mỗi hộp 12 cục giá 24 quan 50.

Dầu thơm nhiều thứ hiệu « FRANCELYS », bán rao hàng mỗi ve 2 quan 60.

Kiến cầm tay, có cắc cạnh, tay cầm xi-kên, mỗi cái 9 quan 50.

Đồ để đổi phấn bằng len, 8 phân, mỗi cái 2 quan 25.

Hộp dựng phấn bằng da có vẽ khéo, có đồ để đổi phấn mỗi cái 10 quan 50.

Lược giốt g đổi mỗi mỗi cái 10 quan

Bảo hớt tóc hiệu « BARRIQUAND » số 3 giá 20 quan.

Bàn chải bằng tơ trắng, 9 hàng, cán cây giá 7 quan.

Bàn chải áo, tơ đen, thứ tốt giá 9 quan 50.

ANCIENNE MAISON PHỨ-TOÀN

ĐỒNG GIÀY TÂY VÀ ANNAM

LE-VAN-BEN

CHỤP HÌNH VÀ RỌI HÌNH RA LỚN

— SAIGON —

17-19 Rue Amiral Courbet (Halles Centrales)

Trần-quang-Xuân

158, rue d'Espagne Tại chợ mới Saigon

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ:

Giày dép Bắc-kỳ

Đèn diễn bỏ túi, và xách đi rọi

Plies tại lò bên Tây mới gởi qua thật tốt.

Mền nỉ trắng và đỏ thật lông trừu nhiều thứ.

Áo mưa caou tchouc và gabardine đủ cỡ.

Khuôn đồ hình, đồng hồ, đồ aluminium.

Ghế Thonet và các đồ tạp hoá v.v..

Giày dép, thì có tiệm đóng tại Hà-nội, còn đồ tây thì mua thẳng các lò bên Pháp quốc, nên bán giá nhẹ.

Muốn mua hàng hóa cho rẻ hãy tìm đến chỗ gốc

278 rue des Marins

Kính trình qui vị Lục-châu: Ngôi hàng chúng tôi mở ra được một năm nay chuyên riêng nghề mua hàng hóa bên Pháp quốc về bán sỉ lại cho các tiệm buôn. Chúng tôi làm Đại lý hãng Lafayette và nhiều hãng khác bên Pháp quốc. Những hàng hóa của chúng tôi sẵi đây toàn là nơi các lò xưởng bên nước Pháp chở chẳng phải mua của mấy tiệm nhỏ, vậy nên tự nhiên giá phải rẻ hơn các nơi.

Chúng tôi lại dùng trung ương người mua và người bán, mỗi nơi đây không có thì chúng tôi mua giùm giá cũng nhẹ lại tính chút ít bao hồng mà thôi.

Vậy qui vị muốn sẵi mỗi thứ vẽ bán lại xin đến chúng tôi, hoặc viết thơ hỏi giá cả hay là gởi kiểu hàng đến thì chúng tôi sẵn lòng hồi đáp.

Chúng tôi làm Đại-Lý tiệm Khánh-Ký; chụp hình rất tinh xảo và có bán các mỗi vẽ nghề chụp hình.

Nay kính

AU REVEIL

273 Rue des Marins Cholon

A. DENHOLM

N° 36-38 Rue Lefèvre N° 36-38

SAIGON

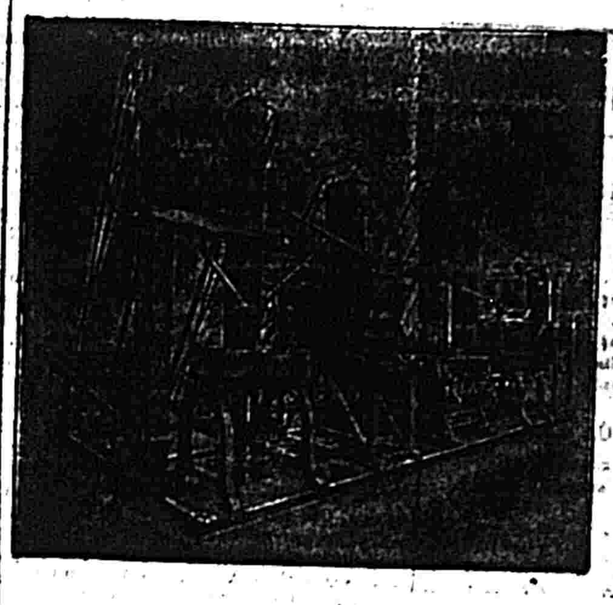

NGUYÊN GIÁN MÁY — ĐỒ PHỤ TÙNG — ĐỒ THAY ĐỔI — DÂY TRÂN EMERIE — VÂN VÂN — MÁY LÀM DẦU, LÀM ĐƯỜNG — MÔ-TEO NỘI SỐ-DE V. V. GIÁ PHẢI CHĂNG

Đã mau mà lại khéo

Kính cùng qui ông qui thầy dặng rõ: Tại đường Amiral Courbet số 43 Saigon, ngang hông Chợ-mới, cận Nam-Châu khách-lầu, có tiệm may Đoàn-thành-Tạo may y-phục Tây Nam đủ kiểu theo kiểm thời.

May đẹp mau mà lại khéo, chẳng dám sai lời, xin mời qui ông qui thầy dời gót tới may thử một lần rất cám ơn. Tiệm tôi có nhiều thứ hàng mới lạ.

Nay kính

Chủ-nhơn: ĐOÀN-THÀNH-TẠO

Bánh Quốc-nử

Bánh Quốc-Nử là bánh của gái nhà Nam làm, rất ngon vị thơm, dẻo, không phồ bung, có vô hộp tử tế theo cách Âu-Mỹ.

Có trữ bán tại:

Bến tre: tiệm M. Lâm-văn-Tứ, đường Interprète.

Bạcliêu: nhà hàng Tất Xương của M. Trần-quang-Thế

Sốctrăng: tiệm M. Hồ-ngọc-Quí.

Sadec: tiệm Tân-Phong, quai Tân-phú-Đông.

Longxuyên: tiệm Tân-Hiệp, phố cũ M. Ngô-văn-Dự.

Travinh: tiệm Epicerie Hồng-Tu.

Longmỹ: tiệm M. Nguyễn-văn-Ngô.

Bảixâu: tiệm Epicerie Thái-v-Xuân.

Cânthơ: tại Trung Châu Lữ Quán và tại tiệm ông Võ-hiếu-Đễ.

Chợ ớn: tiệm M. Lê-v-Ngữ, 340, rue des Marins và tiệm Minh phát Thành, rue Tổng-đốc Phương.

Saigon: tại Au Tisseur, 82, Boulevard Bonnard, và mấy nhà ngủ lớn.

Kính xin qui ông qui bà mua về dùng thử, giúp giùm công nghệ gái nhà Nam được mau thạnh phát.

Mlle NGUYỄN-THỊ-THÂN

13, Rue Lareynière. — Saigon

Thay cũ đổi mới

Kính cùng [illegible] quốc-tế, cho gởi đồng bao đồng rồ. Bấy lâu cùng nhớ đồng-bào, ta ơn chiếu cố, trường nghĩa thâm giao, nên mấy nhà khách-sạng của chúng tôi đến ngày nay đặng bền vững, cho thấy tên tuổi trong thương trường, thiệt là chúng tôi, đều lòng hậu cảm quí khách.

Vì tánh quyền thiên cùng lẽ công nghĩa nên chỉ phần đông trong quí khách đến mướn đến khách sạng của chúng tôi. Bởi cớ ấy cho nên cố phòng cùng ngày xem thành ra ít, khó nỗi hồi đáp quí khách cho vừa lòng.

Vậy mấy khách-sạng của chúng tôi hiện là:

1° Hàn-Thành Khách-Sạng ở đường Colonel-Grimaud số 24 và 26;

2° Hàn-Trung-Khách-Sạng ở đường Amiral-Lorraine số 102 và 105;

3° Hàn-Hưng-Thành Khách-Lầu ở đường Amiral Roze số 48 và 50, đều mở thêm rộng rãi người ở, ngõ hầu khiến phòng tiếp lòng trọng cố cảm quí khách trong lục-châu.

Mấy tiệm đặt ở gần ga bến Saigon-Mytho, Khánh-hoà, chúng tôi cũ hết lòng tiếp rước [illegible] ở đồng bào.

Kính cáo

Chủ-nhân [illegible]

Kính cáo

Tôi chuyên rộng nghề sửa các thứ các móc mà nhứt là sửa tủ sắt thì tiện nghệ hơn. Cách tôi sửa đây không phải tháo cạy ra cũng khoan lỗ như thợ khác chỉ cứ mấn chủ mà mở thôi.

Tủ sắt bạt cầu hiệu nào hoặc lộn chủ, mất chìa khóa hay là khóa liệt đều sửa dặng cả.

Lại tôi cũng có làm đủ các đồ sắt như sường nhà, cửa sắt, hàng rào sắt, vân vân..

Kính xin qui vị có cần dùng làm đồ sắt hoặc sửa tủ-sắt viết thơ cho tôi hay, hoặc đến tiệm tôi ở đường Kinh lấp số 95 mà thương nghị, công việc làm kỹ luồng, làm mau mà giá tính lại nhẹ.

ÂU-OC cẩn khái

[illegible] Saigon

Trần-quang-Nghiêm

Commerçant, Ômôn

Buôn bán hơn 10 năm rồi, thật thà và rẻ hơn các nơi.

Làm Đại-lý hãng dầu lửa Asiatique.

Làm Đại-lý hãng rượu Binh-tây.

Làm Đại-lý nhà thuốc tây Pharmacie Centrale.

Làm Đại-lý nhà bán hột xoàn J. Giuntoli.

Có trữ dầu sáng *Shell*, dầu lửa hiệu con sò, dầu nhớt hiệu M.-C. C.; đèn *TITO-LANDI*; đèn thấp dầu sáng có chạy dây như đèn điện; hàng *Tàu*, hàng *Bắc*; các thứ rượu Tây và đồ nữ trang đủ kiểu theo kiểm thời.

NAY KÍNH

It được vậy!!

TIỆM NAM-CHÂU KHÁCH-LẦU ở tại đường A-MI-RANH CUỘC-BE Saigon là nơi rất xứng đáng cho quí khách ở lục châu đến nghỉ. Mỗi mỗi đều thanh-khiết phòng tho rộng rãi cho mướn tính giá rẻ lắm. Nước tắm không hết.

Boy sốt sắn dễ sai biểu..

Chủ khoan-hòa sẵn lòng giúp qui khách trong mỗi đều sở cần.

Thiệt vậy. Qui vị đến nghỉ tiệm NAM-CHÂU đến được như ý cả.

LÂM-VĂN-[illegible]

Kính mời

THI-THỢ

Tiệm thợ Bạc

NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier, [illegible] Maison de Nguyễn-văn-Giáo

N° 15 rue Sabourdin Saigon

Kính cáo cho qui ông qui bà có: Nguyễn tiệm nầy trước của Nguyễn-văn-Giáo, đã qua phần rồi. Nay tôi là Nguyễn-văn-Thơm là con kế nghiệp cũng làm đồ nữ-trang theo kiểu kiểm thời, những là: trâm, chuyền, kiềng, chuỗi, bông tai, nhẫn tay, vòng đeo, kiềng cổng, nơ bộng, nơ đội, đồng chuyền v... v... đều thể theo kiểm-thời cũng như quý trước vậy.

Kính quí ông quí bà, muốn dùng món chi xin đến gót đến tiệm tôi, hay là viết thơ mà gởi cho bổn hiệu, thì tôi cũng hết lòng thơm ý quí ông quí bà dùng món chi tôi tôi cũng hết lòng cẩn thận mà gởi đến cho quí ông quí bà dùng.

Kính cáo NGUYỄN-VĂN-THƠM

Bijoutier 15, rue Sabourdin SAIGON

MUA MỘT LẦN MỚI BIẾT

Thật vậy. Muốn biết tiệm nào bán rẻ phải có mua một lần mới biết được. Chúng tôi chẳng hề dám khoe khoan, song chúng tôi dám hứa chắc rằng tiệm chúng tôi vẫn bán rẻ hơn các nơi mà cách tiếp đãi quí khách cũng hết tình niềm nở.

Tại tiệm chúng tôi có bán đồng hồ CARILLON WESTMINSTER đồ [illegible] Có bán máy hát xoàn và kiểm, đủ kiểu, máy thật tốt, và có trữ đĩa hát [illegible] nhiều bài bản. Cung có trữ nón Casque hiệu «COQ GAULOIS» [illegible] «FORME ANGLAISE» thật chắc thật bền, có những đồ bằng pha lê [illegible] nước, ly, và đồ Aluminium tốt lắm. Chúng tôi lại có trữ bán các thứ đồ [illegible] ký, chưn cẩm thạch, cao cổ, thấp cổ, cổ bọa li da tây, cổ đồng bồ rô, dầu [illegible] trái quít, cạy rất đúng giờ máy móc bền bỉ, nên có giấy bảo lãnh 3 năm.

Tiệm chúng tôi có làm Đại lý giày tây hiệu «ÔNG CỌP» là thứ giày của hãng *Richard* bán lúc trước, có áo sơ mi, cols, régates, nœuds, vớ tơ vớ cái, đủ các thứ màu, lại có nhiều thứ áo Pardessus cao su và gabardine, đã chắc mà lại rẻ nữa.

Chư tôn ở lục châu có dịp đến Saigon xin mời đến xem của hàng chúng tôi một lần cho biết, chúng tôi lấy làm hoan nghênh lắm. Và nếu muốn biết ở đâu bán rẻ xin cứ đến.

BAZAR PHAN-THANH-BIÊN

số 54 đường Vienot

giáp phố Chà bán vải ngan Chợ mới Saigon

TRAN-LONG

TIỆM ĐÓNG GHẾ MÂY

BOTINIER

Réparation des Raquettes

Rue Turc n° 14

SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 17 năm rồi có một nghề làm ghế mây thơ kiểu Hồng-kông, ghế dài, nghế đựa ghế ngồi, lớn có nhỏ có, đã thước, đi dạng rất khéo rất đẹp. Có sửa vợt mây, đã đánh trái lăng: giá rẻ hơ các tiệm khác. Xin liệt-vị đến chơi tôi vui lòng tiếp đãi

Trần Long. *Cần bạch*

Duy-Xuân ấn quán

Tại đầu cầu bắt Sadec

Có in đủ các thứ thơ, tuồng, truyện, cách, hàng chữ Langsa và quốc-ngữ. Có in sổ bộ, các thứ giấy tờ về việc mua bán, các thứ danh thiếp, bao thơ, thiếp tang thiếp mời đám cưới v.. v...

Có bán đủ các thứ giấy, viết, mực, bao thơ, ống viết, thước gạch, gôm, viết chì và đủ thứ sách vở cho học trò các trường dùng.

Mỗi món đều bán rẻ hơn các nhà in khác.

Duy-Xuân ấn-quán

kính mời

ÁI-TÌNH TIỂU-THUYẾT

GIỌT LỆ TƯƠNG-TƯ

(Đoạn trường khách dịch thuật)

CHƯƠNG THỨ CHÍN

Ấy ai vợ vợ chồng chồng
Cho ai luống những động lòng tương tư.

(Tiếp theo)

Hay là kiếp trước ta vụng tu, nên kiếp nầy phải chịu lấy sự đau đớn, kiếp trước ta có tiền oan nghiệt chướng gì nên kiếp nầy phải bồi đáp cho xong, nếu thế thì ta chỉ thương ta, chớ ta cũng không dám trách chi trời cả. Những đồ tư trang của ta ngày trước, bà ý giờ đã cũng chẳng làm gì, thôi thì nhơn tiện đây đem tặng cả cho chị Nguyệt-Phần, gọi là của chị em lấy thảo. Đáng lẽ người đờn bà chồng chết nầy, thì không nên đem mình đến những chỗ lửa đôi hội ngộ ấy làm gì cho thêm đau lòng. Song le chị Nguyệt-Phần với ta cũng như chị em trong một nhà có lẽ không đi thế nào được. Vả ngày hôm nay chắc là chị em hội họp đông đủ cả, ta cũng nên đi góp một vài câu chuyện vẩn cho khuây đặng một vài. Bèn cùng cô Vân thuê xe cùng đi, tới nơi thì thấy chị em đã hội lại đủ cả, không sót một người nào, chị Nguyệt-Phần vốn là tay quốc sắc, lại gặp kỳ tân hôn, trang điểm và ăn bận vào, thiệt là có cái vẻ cá lặn nhạn sa, hoa cười trăng tỏ, dẫu ai trông thấy cũng phải mê vì sắc mà ngây vì tình. Một lác nghe tiếng chuông trống khua vang, đờn sáo rầu rít, chàng rể mới đã bước vô nhà, cách đi đứng rất tự nhiên: chị Nguyệt-Phần cũng ở trong phòng bước ra, chị em xúm xít vòng quanh, trên tấm chiếu đỏ hai người cùng nhau giao-bái ai cũng tấm tắc khen là một đôi ngọc nữ kim đồng giáng hạ trần thế. Gần nay phong hóa mới ở Âu-Tây tràn sang, chị em bạn gái cũng nhiều người ham mến cái chủ nghĩa tự do, kết hôn đều theo lối Tây cả, song chị Nguyệt-Phần kết hôn với kim-lang, hai người đều là hạng tân nhơn vật ở thời đại nầy, nhưng nghĩ lỗ vẫn theo lễ lối cũ, không chịu đổi dời, thiệt là một đám cưới ít có ở đời nay vậy.

Còn nhớ khi ta làm lễ vu-qui với Á-lang, cũng vào tháng trọng-hạ nầy, mà đã thành ra giấc mộng, đã hay kiếp sống của người đời, không lấy gì làm tiếc, dẫu vẫn dài có khác, mà cái kiếp lộ đào thải thì giống nhau, chỉ riêng tội nghiệp cho những người góa bụa, chồng thì chết, thân thì còn, tuổi hãy xanh, duyên đã hết, đứng trên đài vọng phu, ruột đau như cắt, khảy khúc đờn tri-kỷ dạ rối vò tơ; lại đối với cái quang-cảnh cửa các phòng khuê, đuốc hồng làm lễ nầy, càng thêm bối-rối trong lòng, ngổn-ngang tác dạ, nghĩ mình mình lại thương mình xót xa!, không mấy chốc, hôn lễ xong rồi, đến tiệc đãi cô dâu chú rể, phải cắt vài ba người trong đám chị em làm bạn, liền cử chị Quế Phương, chị Tố-châu, chị Ngọc-lang, chị Vân dương vào việc ấy. Ta còn nhớ khi ta chưa ở góa, chị em mỗi khi làm lễ cưới, bữa tiệc đãi cô dâu chú rể đều phải cầu đến ta làm bạn, vì cho rằng ta nhan sắc yêu kiều, lại có thi nói năng hoạt bát, có thể làm cho đám tiệc thêm trọng sự thú và vui vẻ bội phần. Ôi, ngày xưa thì thế, ngày nay thế nào, ca hộc đã ngâm, gương loan đã bể, còn ai dám cầu đến cái thân bất tường nầy làm chi! Ta đã biết thân ta như thế, nên lúc đó đã phải day mặt đi chỗ khác, hai hàng lệ nhỏ xuống, thấm ướt cả một bưu khăn là, may sao chị em ai cũng để ý vào việc khác nhau không nhìn biết. Ta bèn lén bước đi ra mái hiên phía sau nhà, giả đều nhìn ngắm phong-cảnh, mà vẫn gạt lệ trong khi vắng người. Bỗng nghe thấy tiếng nói ở trong phòng, chị Quế Phương hỏi rằng: không biết chị Tú-lan đi đâu? Hay đã lên chúng ta mà về trước rồi? Thì nghe thấy tiếng chị Phi Quỳnh chép miệng than rằng: tội nghiệp! Trong thấy chị ấy mà thương quá! Thôi thà cứ để cho chị ấy về, đừng bắt ép chị ấy làm chi tội nghiệp! Ta nghe nói có thể chối từ được, bèn dắn ngay chủ chú-nhơn cáo biệt xin về; Ngồi trên xe mà người cứ ngẩy ra như tượng gỗ, chẳng biết đi qua những đâu, phong cảnh có gì. Tới khi phu xe ngừng lại trước cửa nhà ta mới vội vàng bước xuống xăm xăm bước vào trong phòng, nằm vật trên cái giường, chẳng khác gì thây đã chết. Hồi tưởng lại những quang cảnh mình vừa trông thấy ban nầy, trên gối uyên ương người sao vợ vợ chồng chồng trong mền phỉ thúy, ta sao nằm một mình hết co lại duỗi. Ôi thương ôi! Một bên thì giờ xuân hoa đào lý đua nở, một bên thì mùa thu cây ngô đồng lá rụng xác sơ, vui sao vui đến thế nhỉ? Buồn sao buồn đến thế nhỉ? Sướng sao sướng đến thế nhỉ? khổ sao khổ đến thế nhỉ? Trằn trọc cả đêm không ngủ được, mới nhớ ra rằng khi ta về không đến nói cho chị em biết thiệt là lỗi phép, song chị em chắc cũng lượng tình cho.

Lời bàn. — Trong thế gian nầy: cùng hay thông thợ hay yểu không nhứt định, mà đến cả những điều mừng giận, thương vui cũng nhứt định vậy nên có nhiều khi người ta mừng mà mình lại giận, người ta vui mà mình lại buồn, mừng hay giận, vui hay buồn đều tùy ở nơi tâm sự của mình, cảnh ngộ của mình, nhứt là những người đã có cái khối thương tâm chứa ở trong bụng, thì đối với cảnh vật bên ngoài, như nghe thấy cái gì, trông thấy cái gì, vui, mừng, sướng, khoái đều phản trái lại cả. Tú-lan nữ sử trong bụng đã chứa sẵn một khối thương tâm, nên những sự trông thấy nghe thấy đều là thương tâm cả. Huống chi lại gặp phải cái quang cảnh như quang cảnh tân hôn nầy, là một việc vui tuyệt sướng tuyệt của người, bà lại không phải là một việc sầu tuyệt khổ tuyệt của mình ư?

(Còn nữa)

Saigon Imprimerie du ĐÔNG-PHÁP THỜI-BÁO

TIRAGE : 5.000 ex.

Le Gérant : NGUYEN-KIM-ĐINH

NHỊ-THIÊN-DƯỜNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38. — CHOLON

Dây thép nói số 658 — Danh dây thép chủ đề: Nhị-Thiên-Đường, Cholon

CÓ BÁN CÁC THỨ THUỐC CAO, ĐƠN, HOÀN, TÁN, RẤT THẦN HIỆU NHƯ SAU NÀY

PHỤ-QUẾ-BÁT-VỊ-HUỜN

Phàm con người mà thủy hỏa hòa bình thì ít hay sanh bịnh.

Bởi vậy cho nên phải dùng lục-vị là đồ nhuận thủy Phụ-quế là vật bổ hỏa mà điều bổ chơn dương.

Vì cái máy sanh huợt đều do nơi trong hỏa, ở trong hai trái thận một điểm chơn dương gọi là mạng môn, tức là chỗ tướng hỏa ở mà gìn giữ lấy mạng người; cho nên người mà sanh yểu sống lâu, chết yểu hoặc có thai sảng không đều do nơi mạng hỏa.

Thuốc nầy bổ bổ thân mạng chơn dương, giúp hỏa trợ tỷ, tiêu tăng ẩm tà, thông trị chơn dương.

Những kẻ tinh huyết khô khan thường hay đau lưng mỏi cẳng, hoặc kém thủy mà sanh đàm rồi hỏa cư chứng bo, hoặc nhức đầu xây xẩm, ù tai lùng bùng, chiêm bao di-tình, khô cổ ráo lưỡi, đau nóu nhức răng, xanh xao vàng vọt, hoặc thân dưới ngứa ngấm sanh ra ghẻ chốc vân vân, các chứng thảy đều dùng được.

Mỗi lần uống bốn chỉ, uống với nước muối mằng mằng.

Kị ăn cải trắng và những đồ lạnh lẻo ngưng trệ.

Chư tôn có mua thì hãy nhìn cái nhãn hiệu ông P[illegible] Nhị-Thiên-Đường thì khỏi lầm đồ giả

Mỗi hộp giá là . . 0$35

ĐỊNH KHẨU LÝ TRUNG HOÀN

Thuốc hườn nầy chuyên trị nam phụ lão ấu, hàng trệ hỏa bất sanh, thổ dương hư khí nhược; hay đau xốc hông, trạo trực muốn mửa, tạng phủ bất điều ăn uống không tiêu; bịnh hậu khiếm bổ, mạng môn hỏa suy; tỳ hư vị yếu, đau bụng la chảy; ăn uống chẳng ngon, hình thể mỏi mệt; ban đêm hay ho, ban ngày đàm nhiều; hoặc ăn uống quá độ mà sanh bịnh trùng hàng; hoặc ăn đồ lạnh lẻo sống sít, ngưng trệ, rồi bất mửa; hoặc cảm hàng tay chơn rung rẩy; hoặc nguơn khí bất điều, tinh-thần suy kém, v. v.... thảy đều trị được.

Phải dùng nước gừng lùi mà uống với thuốc.

Nói tóm một lời là thuốc hườn nầy có tài ôn trung phò dương; hễ uống nó được thường thì nguơn-khí điều hòa tinh thần bội trương.

Hồn đường đã gần công tìm kiếm các thứ dược-liệu cho thiệt tốt thiệt hay phối hiệp lại mà chế ra thứ thuốc hườn nầy, thiệt là công hiệu như tiên, bá phát bá trúng.

Chư tôn có mua thì xin phải nhìn chữ ký cái nhãn hiệu ông PHẬT kẻo lầm đồ giả.

THANH-TÂM NGƯU-HOÀNG-HƯỜN

Thuốc nầy chủ trị nam phụ lão ấu, thịnh lình mê sảng đàm chặn hoặc trúng phong trúng khí bất tỉnh nhơn sự, ngậm miệng cắn răng, con mắt lác lưng, tay chơn quíu rút, trúng thử phát nhiệt, ác khí xông nhằm phát cuồn nhảy nhót, giựt tay giựt chơn; nhều nhác ho hen, long óc nhức đầu; xây xẩm tối mặt, nhức nhối cả mình; hoặc bị sơn phong chướng khí, đau thắt ruột gan; phong đàm ngăn trệ, khí huất chẳng thông; thần hồn phách ám, năm ngủ chẳng yên v. v... Nhứt thiết các chứng bịnh nguy cấp phải dùng thuốc nầy; ấy là một thứ thuốc khởi tử hồi sanh, phò nguy cứu cấp, công hiệu như thần.

Hễ uống nó vào thì thanh tâm trừ đàm, đã thông cửu khiếu lại tiêu trừ các dịch tà khắc an nhiên.

Chẳng như con nít mà bịnh kinh phong, cảm mạo phát nhiệt, sanh bịnh dạ đã khô khè ọc sữa tích trệ đau bụng mửa đều dùng được.

Người lớn mỗi lần phải uống một hườn, như bịnh đau lâu phải uống gia bội; uống với nước gừng.

Con nít phải uống nửa hườn, nấu lá bạc-hà lấy nước cho uống với thuốc, hoặc hòa với sữa mẹ cho uống, hoặc thoa sơi núm vú mẹ cho nó bú, hiệu nghiệm như thần.

Phương thuốc nầy từ được Tổ truyền đến nay, bổn đường hằng gia tâm nghiên cứu rồi chọn những thượng phẩm dược liệu tuân y theo phép chế ra mà làm hườn; uống chứng nào hay chứng nầy.

Kị ăn cá và rau cỏ sống sít lạnh lẻo và cũng kị đồ bằng sắt.

Đờn-bà có thai chẳng nên dùng

GIÁ

Hộp gấm 4 hườn. .	1$00
» 2 » . .	0 50
Hộp cây 4 » . .	1 40
» 2 » . .	0 70

NHỊ-THIÊN ĐƯỜNG TIÊU-THỰC-HOÀN

Chuyên trị nhứt thiết các chứng bịnh thuộc về bao tử, ăn không tiêu, hoặc ăn đồ sanh lạnh rất nhiều, sanh ra bịnh no hơi, tích-tụ bần thần, đau bụng, lâu ngày làm cho thân thể gầy mòn yếu đuối, ăn uống không biết mùi. Uống thuốc nầy dần dần khai vị tấn thực, trở nên tinh-thần khoái sảng, khí huyết điều hòa, thật là một phương thuốc chí bửu có danh trong thiên hạ.

CÁCH DÙNG

Dùng với nước trà;
Mỗi ngày uống 2 lần;
Mỗi lần uống 2 hoàn;
Uống trước bữa ăn 15 phút đồng hồ.

Giá mỗi hộp 10 hườn là: 0$50

AN-THAI-HƯỜN

Thường người đàn bà có thai khí-huyết suy yếu, không thể giúp dưỡng thai nhi, thì hay sanh ra bịnh ụa, nhợn, (ác-trở) chóng mặt, bần thần, hễ nhọ thì làm ra chứng tiểu sản, lạc sản, ấy cũng bởi khí huyết suy nhược vị khí chẳng hòa, làm cho thai nhi không an mà phải sanh những chứng bịnh hiểm nghèo, thậm chí không phương điều trị.

Bổn Đường nghiên cứu ra hoàn thuốc an thai nầy, cứu những bịnh kể trước đó xưa nay rất nhiều. Vậy những người đàn bà có thai nếu phòng bị khí mới có các chứng kể trên đây, cho khỏi lỗi đạo hòa sanh của trời đất, và dùng thuốc nầy trước khi có thai không lo đều chi bất trắc.

Cách dùng. — Mỗi lần uống 1 hoàn, sau khi 2 bữa ăn, uống với nước trà. Giá mỗi hộp 2 hườn là. . . 0$30

BẠCH TRƯỢC-CAO

Thuốc nầy đủ trị các chứng bịnh lậu; hoặc đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng, hoặc vàng, hoặc lậu kê, lậu huyết chảy ra đầm đề, cứ theo phép mà dùng thì hết lại trừ dặng các chứng bịnh độc.

Trị bạch đái hạ rất thần hiệu. — Kị thai.

CÁCH DÙNG

Mỗi ngày uống ba lần, mỗi lần nống chừng 1 muỗng uống cà-phê. Cử ăn đồ chiên xào, cay nồng nầy, rượu cũng không nên uống.

Mỗi hộp giá là . . 0$60

Thiệt-nghiệp-xưởng

F. NAM

Đường Pellerin môn bài số 142-144

SAIGON

Bổn niệm chuyên việc sửa bổ máy viết, tô sắt đủ kiểu

Rèn sắt bông và các thứ làm khác rất huê lị.

Sửa súng và đồ các thứ khí giới.

CHUYÊN NGHỀ — Mài dao lớn nhỏ, mài kéo, dao cạo, vân vân, đồng máy diễn đổi mài thật bén. — *Soudure Autogène.*

Rèn các đồ phụ tùng theo kiểu vở tâm thường và đúng chữ.

RÈN GIƯỜNG SẮT

VÀ ĐỒ DÙNG NGOÀI HUỲ-VIÊN

LÀM ĐỒ BẰNG SẮT

Cửa ngõ và rào sắt, cửa và rào sắt đủ kiểu đề rào mả

Làm kiểu huê-mỹ và kiểu thường. Ống khóa và chìa khóa thiệt chắc.

Có làm đồ thâu-lôi (paratonnerre) chế tạo và sửa máy mác xe-hơi, xe máy hơi.

Làm đồ gởi đi Lục-tỉnh

Uông việc làm kỹ lưỡng mà giá rẻ.

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Vienne số 49 ngoài chợ Saigon mới

HUỲNH-VĂN-NHƯNG, kế-nghiệp

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiểm thời, làm đã mau mà lại khéo, lại có làm ở ân trâu có chưng bằng đồng xi nikên (Nickelé) quí khách ở Lục-châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thơ thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gởi lập tức Contre Remboursement nghĩa là [illegible] tiền đến đóng cho nhà thơ mà lấy đồ

HUỲNH-VĂN-NHƯNG cẩn bạch

XƯỞNG THỢ MỘC CHẠM VÀ CẨN CỬA

M. Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

năm tạo năm 1900

Xưởng chánh tại LAITRIÊU (THỦDẦUMỘT) [illegible]

Đường mới sang thăng đi [illegible]

TIỆM NGÀNH CÓ THỜ ĐỦ MÓN

1° Tại Mytho đường mới sang, [illegible] 2° Tại Cầnthơ đường mới sang, ngay cầu [illegible] khách-trú; 3° Tại Tânan đường cái, ngay Tân-hồi, 4° Tại Rạchgiá đường mới sang, [illegible]

Xưởng nầy có đóng sẵn đủ thứ bàn, ghế, tủ, võng, cửa đóng [illegible] đánh-mộc như: Trắc, Cẩm-lai và Gõ mà chế tạo nhiều kiểu khéo lắm, thợ làm thật là tinh-xảo, không hề giả-dối. Bởi lẽ đó mà đồng, được chư quí vị hậu gia khen ngợi về mỹ kỹ-xảo cùng chiếu-cố rất vẻ vang.

Kính mời quí khách đến xem chơi, hoặc mua hay là đặt theo ý, tôi cũng lòng tiếp rước và bày tỏ [illegible]

Ai muốn [illegible] đặt đồ: NGUYỄN-HIỆP-HÒA, LAITRIÊU.

ĐÈN LỬA KIỂU MỚI

THẮP BẰNG DẦU LỬA

Đèn lồng, đèn đứng, đèn treo

Bán tại tiệm

TRẦN QUANG-NGHIỆM

[illegible], đường d'Espagne Saigon

FABRIQUE DE CASQUE FANTAISIE

Vente en gros et en détail

GRAVURE sur MÉTAUX et MARBRE

TRẦN-DUY-BÌNH

42, Boulevard Charner :: SAIGON

—: —

TIỆM LÀM NÓN ĐỦ CÁC THỨ

Bán sỉ và bán lẻ

Khắc các thứ con dấu bằng đồng, bản đồng và bản đá cẩm thạch

École NGUYỄN-VĂN-MÙI

DACTYLOGRAPHIE

COMPTABILITÉ-PRATIQUE

(Trường dạy đánh máy viết và biên-chép sổ sách nhà buôn)

10, Rue Martin des Pallières, 10

Face Gare Dakao. — SAIGON

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng

đường Luro môn bài 99 và 101

(Đất-hộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP, chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe kéo, và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu bánh xe cao-su bằng cây giá tị bên tây chở lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiểu đèn tây, đồ bắt kẻ xe chiếc và xe song mã bằng da tây rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiền, bình để thắp đèn khí đá theo xe. Sơn xe. — và sửa xe

Cúi xin quí khách có dịp đến Đất-Hộ xin ghé lại tiệm tôi một khi, trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi đa thiểu mua giúp làm ơn, thì tôi rất cám ơn hạ có Cờ chư quí khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi cẩn thận hầu đáp.

Chủ nhơn cẩn khải.

Tiểu-thuyết

MŨI GƯƠM HIỆP KHÁCH

Dịch-giả: NAM-KIỀU

HỒI THỨ 35

Tới phủ Khai-phong tìm bửu kiếm

(Tiếp theo)

Một hôm trời đã khuya, Mã Tuấn đi đến một cái chợ, thấy một nhà bên đường còn thắp đèn. Mã-Tuấn bèn gõ cửa xin vô, thì thấy một ông già chạy ra, Mã-Tuấn chắp tay chào, và nói xin ngủ nhờ một đêm, sáng mai sẽ xin trọng tạ. — Ông già liếc trông thấy hai con mắt của Mã-Tuấn sắc như dao, thì đem lòng nghi kỵ, nói rằng: chẳng phải tôi có hẹp gì, chỉ vì quan Phủ ở đây có nghiêm sức cho dân gian rằng đêm hôm không được chứa những người lạ mặt, nếu ai không tuân thì sẽ bị phạt nặng, vậy xin quí khách đi tìm chỗ khác mà trọ thì tiện hơn.

Mã-Tuấn nổi giận nói rằng: ta chẳng phải là trộm cướp gì, xin ngủ nhờ một đêm lại không được hay sao?

Ông già thấy y sắc mặt hầm hầm, thì vội vàng nói rằng: tôi vẫn biết ngài là người lương thiện thật! Song không giấu gì ngài, nhà tôi chỉ có một cái giường cho người nhà ngủ, nếu ngài ngủ nữa thì không có giường phản gì cả, sự như vậy là vô phép chăng?

— Không hề gì! Tôi chỉ cốt được một chỗ nằm là đủ và bây giờ cần phải ăn cơm ngay, ông nhọc mà bảo người nhà dọn cơm cho tôi ăn kẻo đói lắm!

Ông già không còn chối thế nào được, đành phải chạy vô nhà sau nói cho con trai và con dâu hay, rồi sai bưng ra một bồn cơm và một tô canh để lên trên bàn. Mã-Tuấn cầm đầu ngồi ăn một mạch hết ráo. Bỗng lại thấy người nhà bưng ra một dĩa đồ xào, và một hồ rượu, ông già nói với Mã-Tuấn rằng: ở đây nhà quê đồ ăn mua không sẵn, vả lại đêm khuya rồi, nên cơm dưa-muối suông sả lắm, ngài thứ lỗi cho

Mã-Tuấn vội-vàng đứng dậy nói rằng: giữa đường lỡ bước, phải vào nhờ đến cụ, cụ lại bày-đặt rá như thế làm cho tôi áy lộ không biết chừng nào

— Quí khách nói vậy, chớ có gì đâu mà dám bày đặt, xin quí-khách cứ vui lòng nhận cho. Nói đoạn, ông già cũng ngồi xuống uống rượu với Mã Tuấn.

Rượu được vài chén, ông già nhơn hỏi rằng: chẳng hay quí-khách tôn-tánh đại danh là gì? Và có việc chi lại đi qua đây?

Mã-Tuấn đáp: tôi họ Mã, nhơn qua bên phủ Khai-phong có chút việc chẳng hay cụ quí-tánh cao danh là gì, cũng xin cho tôi biết để ghi nhớ lấy ơn.

— Tôi họ Mạc, là người quê quán ở đây.

— Chẳng hay từ đây đi đến phủ Khai-phong, còn cách chừng bao xa nữa hởi cụ,

— Còn cách chừng 50 dặm.

— Vậy sớm ngày mai cụ cho tôi ăn cơm sớm rồi tôi đi, không cần phải rượu chè gì nữa.

Lão Mạc gật đầu.

Hai người chuyện vãn một hồi nữa rồi xếp dọn đi ngủ. Lão Mạc đi vô nhà trong, còn Mã Tuấn thì nằm trên cái bàn, mở gói hành lý lấy ra hai thanh dao gối đầu mà nằm ngủ. — Vì lạ nhà ngủ không được, lại thêm nghĩ vơ nghĩ vẩn, tránh ra không nhắm mắt yên lão nào. Đến trống canh ba, bỗng nghe có tiếng người bên ngoài gõ cửa, Mạc-lão chạy ra mở, hai người nói chuyện rì rầm với nhau, Mã-Tuấn giả đò ngủ song vẫn lóng tai nghe, thì thấy Mạc lão nói với người kia rằng: « ở trong nhà tôi có người ngủ nhờ. » Người kia đáp: « đêm nay có việc, không thể để y ngủ đây được, coi y có hành lý gì thì cứ việc đoạt đi, lát nữa tôi đến đây! » Mạc lão vâng lời, rồi đóng cửa trở vô. Mã-Tuấn thất-kinh nghĩ thầm rằng: không biết có phải lão già nầy nó mời người đến bắt mình đây không? Nếu vậy ta phải gói hành-lý lại cho kỹ-lưỡng, để hai thanh đoản đao ra ngoài, chờ khi nó khởi sự ta sẽ đối-địch lại. Nằm chờ tới gần sáng, không thấy động-tịnh gì, Mã-Tuấn bèn chời dậy bận quần áo, rồi ôm gói hành lý, kêu Mạc-lão mà nói rằng: chào cụ! Tôi đi đây! Ngày khác sẽ xin lại tạ ơn cụ. Mạc-lão đưa ra đến ngoài cửa, rồi lại đóng cửa vào đi ngủ.

Hãy nói về Mã Tuấn đi gần đến phủ Khai phong, núp vào một cái cổ miếu ngoài đồng, thay đổi quần áo rồi đi vào thành. Bây giờ vào giữa trưa, Mã Tuấn đi qua trước cửa nhà Tôn-Bội, thấy sơn rèu tường mốc, cảnh vật tiêu điều, vì sợ ban ngày đến nhà Võ-Chí, có người trông thấy, thì lại sanh chuyện lôi thôi, bèn ghé vào nhà Tôn-Bội ngồi nghỉ, thấy nhà cao cửa rộng, mà trong ngoài vắng ngắt không có một người, trước thềm nhà cỏ mọc cao cả thước, trên nóc nhà chim se sẻ làm ổ từ tung, thì động lòng than rằng: Châu ôi! Trời cao trông xuống phòng chừng có thương! Không biết Tôn-độ ngày nào lại khôi phục được cơ-nghiệp thế nầy! Nhơn đi đường xa một mỏi, bèn gối đầu vào gói hành lý nằm ngủ. Tới khi mặt trời lặn mới thức dậy, Mã-Tuấn đi ra một tiệm cơm, ăn uống no say rồi tìm đến nhà Võ-Chí. Bây giờ đã hết trống canh một, Mã-Tuấn nhảy qua mái nhà đi vào, thấy Võ-Chí đang dựng thẩu thơ ở trước lan can, Mã-Tuấn rón rén bước lại đằng sau, vỗ vào vai Võ-Chí mà hỏi rằng: Võ Chí! Anh có biết ai đây không?

Võ-Chí giựt nẩy mình nhìn lại thì là Mã-Tuấn, hiện ra vẻ hoảng hốt kinh sợ, lật đật nói rằng: chào ngài! Ngài mới lại đây ư?

— Tôi đến đây có việc gấp, không thể nói, chuyện lâu được, chỉ cần lấy thanh bửu kiếm vậy anh cất đâu giao trả cho tôi vào!

(Còn nữa)